KODEKS POSTĘPOWANIA

DOTYCZĄCY PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

PRZEZ PRYWATNE AGENCJE BADAWCZE („KODEKS")

Spis treści

Definicje 3

Część I: Zagadnienia ogólne 5

Rozdział 1. Cel, zakres stosowania oraz sposób, w jaki Kodeks ułatwi skuteczne stosowanie RODO 5

Rozdział 2. Zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych przez Agencje badawcze; podstawy prawne przetwarzania danych; obowiązek informacyjny i warunki pozyskiwania zgody 8

2.1.Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych 8

2.2. Zastosowanie zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych w branży badawczej 9

2.3. Podstawy prawne przetwarzania danych 13

2.4. Pozyskiwanie zgody 16

2.5. Obowiązek informacyjny 19

Rozdział 3. Realizacja praw osób uczestniczących w badaniach 22

3.1. Uwagi ogólne 22

3.2. Rekomendowane praktyki związane z realizacją praw osób, których dane dotyczą 22

Rozdział 4. Profilowanie 29

4.1. Uwagi ogólne 29

4.2. Profilowanie zwykłe 29

4.3. Formy profilowania stosowane przez Agencje badawcze 30

Rozdział 5. Powierzenie przetwarzania danych osobowych 31

Rozdział 6. Udostępnienie danych osobowych 32

Rozdział 7. Rejestrowanie czynności przetwarzania 33

Rozdział 8. Zapewnienie zgodnego z prawem i bezpiecznego przetwarzania danych osobowych 35

8.1. Ochrona danych w fazie projektowania oraz domyślna ochrona danych 35

8.2. Zarządzanie ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych 37

8.3. Ocena skutków dla ochrony danych (DPIA) *41*

Rozdział 9. Naruszenia ochrony danych osobowych *45*

Rozdział 10. Inspektor Ochrony Danych 46

Część II: Zagadnienia szczegółowe 48

Rozdział 11. Badania terenowe *48*

Rozdział 12. Badanie CATI *50*

Rozdział 13. Badanie jakości obsługi klienta (Mystery shopper) *54*

Rozdział 14. Badania jakości z wykorzystaniem kamer (Eyetracking) *55*

Rozdział 15. Badania jakościowe (na przykładzie Zogniskowanych Wywiadów Grupowych) *57*

Rozdział 16. Badania telemetryczne *60*

Rozdział 17. Badania prowadzone za pośrednictwem Internetu *61*

Rozdział 18. Badania z udziałem dziecka (panel internetowy) *64*

Część III: Pozostałe zagadnienia 67

Rozdział 19. Przystąpienie do Kodeksu 67

Rozdział 20. Monitorowanie Kodeksu 68

20.1. Rola podmiotu monitorującego *68*

20.2. Kontrola wstępna i bieżące monitorowanie *69*

20.3. Dopuszczalność złożenia skargi na Agencję, która nie przestrzega Kodeksu lub nieprawidłowo go wdrożyła *70*

20.4. Dopuszczalność złożenia skargi na podmiot monitorujący *71*

20.5. Rozpatrywanie skarg na naruszenie Kodeksu lub sposób jego wdrożenia *71*

20.6. Przeglądy Kodeksu *72*

20.7. Zmiana lub rozszerzenie Kodeksu *73*

Załączniki 73

Definicje

Na użytek Kodeksu:

Agencja badawcza; Agencja – oznacza prywatną agencję badawczą, należącą lub nienależącą do OFBOR lub podmiot realizujący określone badania wskazane w Kodeksie, na zlecenie agencji badawczej, posiadające siedzibę i prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których zastosowanie ma Kodeks;

Ankieter – oznacza osobę, która w imieniu Agencji badawczej prowadzi wywiady z Respondentami osobiście (*face to face*) lub telefonicznie;

Anonimizacja – oznacza proces przetworzenia treści w taki sposób, aby nieodwracalnie uniemożliwić identyfikację osób fizycznych;

Tajemniczy klient – oznacza osobę wcielającą się w rolę klienta w badaniach typu *mystery shopper*;

Badacz – oznacza osobę działającą z ramienia Agencji badawczej, odpowiedzialną za przeprowadzenie badania;

Badanie ilościowe – oznacza badanie, w którym do scharakteryzowania zjawiska stosuje się pomiary liczbowe. Badanie ilościowe pozwala na uzyskanie odpowiedzi na podstawowe pytanie "ile?", np.: „ile osób zna daną markę?". Badania ilościowe są zazwyczaj realizowane na próbach liczących kilkuset Respondentów;

Badanie jakościowe – oznacza badanie, które jest realizowane w celu zrozumienia oraz dokładnego zdefiniowania określonego zagadnienia. Badanie jakościowe pozwala na uzyskanie odpowiedzi na pytanie: „jak?; „dlaczego?" np. „dlaczego konsumenci częściej wybierają produkt X zamiast Y?". Uczestnikami badania są najczęściej pojedyncze osoby lub małe grupy, których dobór wynika ściśle z określonego tematu badawczego;

Badanie jakości obsługi klienta/*mystery shopper* – oznacza badanie, w którym Tajemniczy klient w imieniu Agencji badawczej wciela się w rolę klienta, a następnie zgłasza jej swoje uwagi i obserwacje na temat funkcjonowania danej placówki (wyglądu, jakości obsługi, zakresu oferowanych świadczeń etc.). Badanie to jest formą sprawdzenia jakości działalności punktów

sprzedaży detalicznej i usługowych, a informacje uzyskane w trakcie jego realizacji nie służą innym celom niż poznawcze (np. celom szkoleniowym, zmianie zasad wynagradzania, indywidualnej ocenie pracowników);

Badanie CATI (*ang. Computer Assisted Telephone Interviewing*) - oznacza Badanie ilościowe, które przeprowadzone jest przez telefon ze wspomaganiem komputerowym tzn. pytania kwestionariusza wyświetlają się na monitorze, a zadaniem Ankietera jest odczytanie ich przez telefon Respondentowi i zaznaczenie jego odpowiedzi;

Badanie CAWI (*ang. Computer Assisted Web Interview)* – oznacza Badanie ilościowe, realizowane za pośrednictwem Internetu, w którym narzędzie badawcze (kwestionariusz) dostępne jest online dla Respondentów, bez pośrednictwa Ankietera czy Badacza;

Badanie face to face lub Badanie terenowe – oznacza badanie terenowe przeprowadzane z bezpośrednim udziałem Ankietera, w trakcie którego Ankieter uzyskuje odpowiedzi bezpośrednio od Respondentów;

Badanie telemetryczne – oznacza badanie oglądalności treści wideo, która mierzona jest za pomocą specjalnego urządzenia pomiarowego, umożliwiającego pomiar tego, co jest oglądane przez Respondenta lub członków gospodarstwa domowego Respondenta, na podstawie deklaracji;

Dane ankietowe – oznaczają wszelkie informacje, odpowiedzi udzielone przez Respondenta w przeprowadzanym badaniu, w sytuacji gdy informacje te są powiązane z danymi konkretnego zindywidualizowanego Respondenta. Po przeprowadzeniu procesu Anonimizacji Danych ankietowych, same udzielone informacje i odpowiedzi przez Respondenta nie stanowią Danych osobowych w rozumieniu RODO;

Klient – oznacza osobę lub organizację, która zleca Agencji badawczej przeprowadzenie określonego badania rynku i opinii;

Lista Robinsona – oznacza listę potencjalnych Respondentów, którzy wyrazili sprzeciw wobec przetwarzania ich danych osobowych w celu wzięcia udziału w badaniu CATI, szczegółowo opisaną w pkt 3.2 Kodeksu;

OFBOR – oznacza Organizację Firm Badania Opinii i Rynku – inicjatora Kodeksu –związek pracodawców wpisany do Rejestru Stowarzyszeń pod numerem KRS: 0000133735 przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy, będący jedynym w Polsce

stowarzyszeniem skupiającym agencje badawcze, powołanym w celu kontroli przestrzegania norm etycznych oraz metodologicznych w badaniach opinii i rynku, a także działającym na rzecz zapewnienia publicznego zaufania do badań;

Organ nadzorczy – oznacza Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;

Respondent – oznacza uczestnika badania przeprowadzanego przez Agencję badawczą, ankietowanego;

Rozporządzenie; RODO – oznacza Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem Danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);

INNE POJĘCIA, NIEWYMIENIONE W DEFINICJACH, A UŻYTE W KODEKSIE MAJĄ ZNACZENIE, JAKIE ZOSTAŁO IM NADANE W PRZEPISACH ROZPORZĄDZENIA.

Część I: Zagadnienia ogólne

Rozdział 1. Cel, zakres stosowania oraz sposób, w jaki Kodeks ułatwi skuteczne stosowanie RODO

1.1. Kodeks stanowi kodeks postępowania, o którym mowa w art. 40 RODO. Głównym celem Kodeksu jest doprecyzowanie zasad ochrony danych zawartych w RODO i podniesienie poziomu ochrony danych osobowych przez Agencje badawcze.

1.2. Kodeks jest kodeksem krajowym, zaś organem właściwym do jego zatwierdzenia jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Czynności przetwarzania uregulowane w Kodeksie nie są prowadzone w więcej niż jednym państwie członkowskim. Kodeks nie dotyczy również czynności przetwarzania prowadzonych przez wielu administratorów lub wiele podmiotów przetwarzających w kilku państwach członkowskich.

1.3. Kodeks reguluje przetwarzanie danych osobowych Respondentów. Dokument nie dotyczy przetwarzania danych osobowych pracowników, współpracowników, Ankieterów lub innych osób, których dane gromadzi Agencja badawcza.

1.4. Zakresem stosowania Kodeksu objęte są wyłącznie operacje przetwarzania danych osobowych Respondentów, zachodzące w ramach poszczególnych rodzajów badań, opisanych szczegółowo w II części Kodeksu, prowadzonych przez Agencje badawcze. Kwestie opisane szczegółowo w I części Kodeksu mają pomocnicze zastosowanie przy realizacji poszczególnych procesów przetwarzania danych osobowych enumeratywnie wymienionych w części II Kodeksu.

Zakresem zastosowania Kodeksu nie są objęte operacje przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych Respondentów, o których mowa w art. 9 RODO.

1.5. Kodeks nie ma zastosowania do instytutów badawczych będących państwowymi jednostkami organizacyjnymi, wyodrębnionymi pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, które prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych. Zasady przystąpienia do Kodeksu i jego funkcjonowania zostały szczegółowo określone w części III Kodeksu. Do Kodeksu przystąpić mogą nie tylko Agencje badawcze będące członkami OFBOR, ale również inne prywatne Agencje badawcze lub podmioty realizujące określone badania wskazane w Kodeksie na zlecenie Agencji badawczych, posiadające siedzibę i prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.6. OFBOR, jako inicjator Kodeksu i związek pracodawców, będący jedynym w Polsce stowarzyszeniem skupiającym prywatne agencje badawcze posiadające siedziby i prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powołany w celu kontroli przestrzegania norm etycznych oraz metodologicznych w badaniach opinii i rynku, a także działający na rzecz zapewnienia publicznego zaufania do badań dostrzegł liczne rozbieżności w branży badawczej przy przetwarzaniu danych osobowych Respondentów. Również sami członkowie związku pracodawców OFBOR zgłaszali wielokrotnie swoje wątpliwości w stosowaniu RODO, w tym konieczność przyjęcia wspólnych, usystematyzowanych dla branży badawczej metod postępowania przy przetwarzaniu danych osobowych Respondentów. Dotychczasowy brak jednolitej praktyki prowadził także do niepewności po stronie Respondentów, którzy w zależności od agencji badawczej przeprowadzającej badanie, w przypadku jednakowych (tożsamych) badań, mogli otrzymywać rozbieżne informacje na temat podstaw przetwarzania danych osobowych, czy spotkać się z różnymi praktykami w tym obszarze, czy w sposobie realizowania obowiązków informacyjnych.

1.7. Stworzenie Kodeksu ma na celu:

- utrzymanie i pogłębienie zaufania społecznego do badań rynku i opinii m.in. poprzez transparentne przedstawienie i stosowanie przez branżę badawczą tożsamych zasad przetwarzania danych osobowych Respondentów;
- zwiększenie zaufania Respondentów i gwarancję, że Agencje badawcze, które przystępują do Kodeksu, zapewniają bezpieczeństwo danych osobowych na odpowiednio wysokim poziomie poprzez stosowanie odpowiednich zasad i instrumentów prawnych ochrony danych przy uwzględnieniu ryzyka dla praw lub wolności Respondentów, wynikającego z przetwarzania ich danych osobowych;
- rozwiązanie praktycznych problemów Agencji badawczych w stosowaniu RODO w obszarze m.in. następujących kwestii:
    - określenia roli Agencji w procesie przetwarzania danych w najważniejszych rodzajach badań prowadzonych przez Agencje badawcze;
    - opisania w poszczególnych rodzajach badań podstaw prawnych, sposobu spełnienia obowiązku informacyjnego, warunków pozyskiwania zgody, w tym wskazania błędnych praktyk i środków zaradczych, jakie branża podjęła aby im przeciwdziałać (np. fałszowaniu zgód przez Ankieterów);
    - opisania sposobu realizacji praw osób, których dane dotyczą, w tym wskazówek dot. praktycznego stosowania warstwowego obowiązku informacyjnego, a także zachowania zasady rozliczalności przy realizacji obowiązku informacyjnego oraz przyjęcia wzorcowych praktyk przy realizacji praw osób, których dane dotyczą, jak również sposobu weryfikacji tożsamości osoby, której dane dotyczą w przypadku zgłoszenia żądania;
    - określenia zasad badań wykonywanych przy udziale dzieci;
    - określenia zastosowania profilowania przy selekcji badanych Respondentów w internetowych badaniach panelowych;
    - określenia minimalnych standardów, zapewniających bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych, zgodnie z treścią art. 40 ust. 2 lit. h) RODO.

1.8. W ocenie OFBOR, przyjęcie jednolitej praktyki wśród branży badawczej przy wykonywaniu jednakowych badań względem Respondentów ułatwi Agencjom badawczym skuteczne stosowanie RODO, przede wszystkim w następujących obszarach:

- zdefiniowaniu i rozgraniczeniu obowiązków z RODO, jakie spoczywają na Agencji badawczej, a jakie na Kliencie, w tym w zawieraniu odpowiednich umów dot. przetwarzania danych osobowych Respondentów z Klientami,
- usunięciu wątpliwości w zakresie ww. problemów praktycznych w branży badawczej.

Rozdział 2. Zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych przez Agencje badawcze; podstawy prawne przetwarzania danych; obowiązek informacyjny i warunki pozyskiwania zgody

2.1.Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych

Agencja badawcza, jako administrator

W ramach wykonywanej działalności gospodarczej Agencje badawcze przeważnie same pozyskują dane osobowe Respondentów do przeprowadzanych badań. Agencje badawcze w większości realizowanych rodzajów badań występują w roli administratorów decydując o celu oraz sposobie przetwarzania danych osobowych Respondentów.

W związku z powyższym Kodeks w dalszej części będzie odnosił się do obowiązków Agencji badawczych, jako administratorów (w przypadkach, w których Agencja badawcza występuje w charakterze podmiotu przetwarzającego będzie to wyraźnie podkreślone w treści Kodeksu).

Agencja badawcza, jako podmiot przetwarzający

W wyjątkowych przypadkach, np. gdy Agencja badawcza realizuje badanie przy wykorzystaniu danych osobowych otrzymanych od Klienta nie pozyskując ich we własnym zakresie, Agencja badawcza może występować w ramach realizacji konkretnego badania w roli podmiotu przetwarzającego. W takim przypadku, Agencja badawcza przed przystąpieniem do jakiegokolwiek procesu przetwarzania powierzonych jej danych osobowych Respondentów zobowiązana jest zawrzeć z Klientem umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych. W przypadku, gdy

Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego, przetwarza ona dane Respondentów jedynie w zakresie i celu wskazanym w zawartej z Klientem umowie powierzenia przetwarzania danych osobowych. Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego w szczególności przy Badaniach *mystery shopper* oraz przy niektórych Badaniach CAWI.

Zastrzeżenie: Dokładne określenie ról w procesie przetwarzania danych przez Klienta i Agencję badawczą zawsze powinno zostać poprzedzone analizą konkretnego stanu faktycznego, w tym precyzyjnym ustaleniu kto decyduje o celach i sposobach przetwarzania danych osobowych.

2.2. Zastosowanie zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych w branży badawczej

Zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość

Zasada ta wymaga, by dane przetwarzano uczciwie i zgodnie z prawem. Agencja badawcza zapewnia, że przetwarza dane osobowe zgodnie z RODO (poprzez zapewnienie podstaw prawnych przetwarzania danych i realizację praw Respondentów).

Ponadto, zgodnie z zasadą przejrzystości Agencja spełnia obowiązek informacyjny przed przystąpieniem do przetwarzania danych Respondentów.

W części II Kodeksu, w celu ujednolicenia praktyki dla branży badawczej, przy poszczególnych rodzajach badań prowadzonych przez Agencje badawcze, wskazano zarówno podstawę prawną przetwarzania danych osobowych, jak i sposób zrealizowania obowiązku informacyjnego.

Ograniczenie celu przetwarzania

Agencje badawcze zbierają dane osobowe Respondentów w celu wykonania badań wymienionych w części II Kodeksu oraz ewentualnej weryfikacji poprawności ich wykonania (np. zbadania, czy faktycznie Ankieter w konkretnym dniu przeprowadził badanie z Respondentem).

Dodatkowo Agencje badawcze przetwarzają dane Respondentów w poniższych celach:

1) wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (realizacja obowiązków podatkowych oraz rachunkowych w przypadku badań, za które Respondent otrzymuje wynagrodzenie);
2) prawnie uzasadnionego interesu Agencji, jakim jest realizacja praw osób, których dane dotyczą, w tym w szczególności prowadzenie Listy Robinsona (szczegółowo omówionej w części I, Rozdziale 3.2. akapicie „Procedura blokowania inicjowania rozmów telefonicznych" Kodeksu);
3) prawnie uzasadnionego interesu Agencji, jakim jest obrona i dochodzenie rzeczywistych roszczeń. Powyższy cel przetwarzania ma zastosowanie wyłącznie do badań, za które Respondent otrzymuje wynagrodzenie.

Przetwarzanie danych osobowych Respondentów w celu kontroli badania

Podstawą przetwarzania danych osobowych w celach kontroli badania jest zgoda osoby, której dane dotyczą. Dane osobowe Respondenta przetwarzane są przez okres niezbędny do przeprowadzenia kontroli tj. co do zasady nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy. Powyższy termin wynika z praktycznego doświadczenia branży badawczej i czasu niezbędnego do dokonania kontroli badania. Jedynie w drodze wyjątku przy długotrwałych projektach badawczych, które również niekiedy są prowadzone przez Agencje badawcze, ww. okres może być wydłużony na czas niezbędny do zrealizowania celu kontroli badania, a przekraczający okres 6 miesięcy.

Z punktu widzenia ochrony danych osobowych kontrole dzielą się na dwa typy:

a) kontrole, na podstawie których istnieje możliwość połączenia danych osobowych Respondenta, podanych przez niego dla celów kontroli, z udzielonymi przez niego w badaniu odpowiedziami, stanowiącymi Dane ankietowe. W przedmiotowym rodzaju kontroli, Agencje badawcze stosują Pseudonimizację danych osobowych (powyższe dane mogą być ze sobą połączone za pomocą numeru identyfikującego, przydzielonego konkretnemu Respondentowi w trakcie kontroli). Informacja o możliwości połączenia powyższych danych jest wskazana przez Agencję badawczą w obowiązku informacyjnym, realizowanym przed pozyskaniem zgody osoby, której dane dotyczą na przetwarzanie jej danych w celu kontroli badania;

b) kontrole, podczas których nie ma możliwości połączenia danych osobowych Respondenta ujawnionych przez niego dla celów kontroli, z udzielonymi przez niego w badaniu odpowiedziami, stanowiącymi Dane ankietowe. W tym przypadku Agencje stosują Anonimizację.

Adekwatność (minimalizacja danych)

Pozyskane dane muszą być adekwatne do celu, który administrator chce osiągnąć. Agencja badawcza nie dopuszcza zatem sytuacji zbierania danych, które jedynie potencjalnie mogą zostać użyte w przyszłości i zapewnia, że zasada minimalizacji danych uwzględniona będzie również we wszystkich procesach tworzenia nowych produktów, usług i systemów, tak aby domyślnie ograniczać ilość zbieranych danych, zakres ich przetwarzania oraz okres ich przechowywania. Różnorodność schematów badania wymaga różnego podejścia do zakresu danych (nie można go z góry określić do każdego z rodzajów badań wymienionych w II części Kodeksu). Kwestia adekwatności danych powinna być każdorazowo przeanalizowana przez Agencję przed przystąpieniem do przeprowadzania konkretnego badania. Zakres danych warunkowany jest charakterem i specyfikacją konkretnego badania i określany jest każdorazowo przez Agencję badawczą m.in. na podstawie otrzymanego od Klienta zapotrzebowania na przeprowadzenie konkretnego badania i z uwzględnieniem ww. zasad.

Prawidłowość i aktualność

Agencje badawcze zapewniają realizację zasady prawidłowości danych. Zgodnie z tą zasadą wszelkie dane osobowe powinny być prawidłowe i aktualne. W praktyce oznacza to, że kiedy Agencja badawcza dowiaduje się o zmianie danych osobowych (w wyniku samodzielnego powzięcia takiej informacji przez Agencję lub na wniosek osoby, której dane dotyczą), powinna niezwłocznie ten fakt odnotować w swoich bazach danych oraz w dokumentacji.

Ograniczenie przechowywania danych

Agencje badawcze przechowują dane osobowe w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do realizacji celów, dla których dane te są przetwarzane. W praktyce oznacza to, że Agencje badawcze zobowiązane są do określenia okresów przechowywania poszczególnych danych osobowych przetwarzanych w związku z realizacją badań wymienionych w części II Kodeksu, po upływie których dane powinny zostać usunięte.

Przy określaniu okresów przechowywania danych, Agencje badawcze w pierwszej kolejności weryfikują, czy istnieją przepisy prawa, które zobowiązują Agencje do przechowywania danych przez określony czas (np. przepisy prawa podatkowego). Jeżeli przepisy prawa nie określają terminów przechowywania danych, Agencje samodzielnie ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych. Przy określaniu terminów przechowywania danych, Agencje badawcze biorą pod uwagę następujące kryteria:

- niezbędność przetwarzania danych osobowych w odniesieniu do realizacji celu, dla którego zostały one zebrane;
- przydatność danych osobowych w konkretnym celu związanym z realizowanym badaniem i określenie momentu, w którym dane osobowe nie będą potrzebne do realizacji celu;
- możliwość wpływu Respondenta na okres przechowywania danych, w tym poprzez wycofanie zgody na przetwarzanie danych osobowych lub wniesienie skutecznego sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych;
- konieczność przechowywania danych osobowych w celu ustalenia, dochodzenia lub obrony przed roszczeniami;
- koszty i ryzyka związane z przetwarzaniem danych osobowych, w tym np. w zakresie utrzymywania systemów i baz danych umożliwiających przetwarzanie danych osobowych zgodnie z wymogami RODO;
- możliwość przetwarzania danych po upływie okresu przechowywania danych, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 RODO, z zastrzeżeniem, że zostaną wdrożone odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony praw i wolności Respondentów.

Agencje badawcze regularnie sprawdzają, czy dane osobowe przetwarzane w związku z realizacją badań wymienionych w części II Kodeksu są niezbędne do realizacji celów, dla których dane są przetwarzane, a w razie konieczności usuwają dane osobowe. Agencje badawcze powinny wdrożyć polityki określające zasady ustalania okresów przechowywania i usuwania danych osobowych.

Integralność i poufność

Agencje badawcze gwarantują bezpieczeństwo danych osobowych, tj. zapewniają ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem danych, za pomocą odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych. Agencje badawcze uwzględniają w tym zakresie zasady i wytyczne wyrażone w Rozdziale 8 Kodeksu.

Rozliczalność

Zgodnie z tą zasadą Agencja badawcza odpowiada za przestrzeganie wszystkich powyższych zasad i jest w stanie to wykazać. Rozliczalność oznacza wdrożenie odpowiednich środków gwarantujących wysoki poziom ochrony danych oraz sporządzenie stosownej dokumentacji przedstawiającej, w jaki sposób przestrzegane są obowiązki wynikające z RODO. Kodeks może pomóc w wykazaniu przez Agencję badawczą przestrzegania przepisów RODO, a jego stosowanie może posłużyć za dowód wywiązywania się Agencji badawczej z obowiązków nałożonych przez RODO na administratorów z zastrzeżeniem, że może to dotyczyć wyłącznie kwestii, które zostały uregulowane w Kodeksie.

2.3. Podstawy prawne przetwarzania danych

Agencja badawcza uprawniona jest do przetwarzania danych osobowych Respondentów w sytuacji, kiedy legitymuje się jedną z przesłanek wyrażonych w art. 6 ust. 1 RODO . Poniższe przesłanki mają charakter alternatywny tzn., że wystarczy zaistnienie jednej z nich, aby proces przetwarzania był legalny.

Nieprawidłową praktyką jest wskazywanie kilku podstaw przetwarzania danych osobowych w tym samym celu np. zgody i umowy (art. 6 ust. 1 lit. a) RODO oraz art. 6 ust. 1 lit. b) RODO). Takie działanie może wywołać wątpliwość po stronie Respondenta, która podstawa w istocie legitymizuje przetwarzanie jego danych osobowych, a w konsekwencji jakie uprawnienia przysługują Respondentowi.

Zgoda

Powyższa przesłanka występuje w sytuacji, gdy osoba, której dane dotyczą, wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów. Zgoda osoby, której dane dotyczą, rozumiana jest jako dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, którym osoba, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych.

Zastosowanie ww. przesłanki przez Agencje badawcze: TAK. Powyższa przesłanka w praktyce Agencji badawczych stanowi najczęstszą podstawę prawną, legalizującą podejmowane działania w branży badawczej. Szczegółowe podstawy prawne konkretnych badań przeprowadzanych przez Agencje badawcze zostały opisane w części II Kodeksu.

Umowa

Podstawą upoważniającą administratora do przetwarzania danych osobowych może być również okoliczność, że przetwarzanie takie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy.

Zastosowanie ww. przesłanki przez Agencje badawcze: TAK. Powyższa przesłanka poza zgodą stanowi drugą kluczową podstawę, na której branża badawcza opiera legalność przetwarzania danych osobowych Respondentów. Powyższa przesłanka ma zastosowanie do badań, za które Respondent otrzymuje wynagrodzenie. Dotyczy to na przykład Respondentów biorących udział w internetowych badaniach panelowych, którzy zobowiązani są do uprzedniej akceptacji regulaminu panelu internetowego (regulamin stanowi wzorzec umowny) i otrzymują stosowne wynagrodzenie od Agencji.

Przepis prawa

Powyższa przesłanka występuje w sytuacji, gdy konkretne przepisy prawa powszechnie obowiązującego nakazują administratorowi przetwarzanie danych osobowych.

Zastosowanie ww. przesłanki przez Agencje badawcze: TAK. Przykładem takich regulacji są przepisy rachunkowe oraz podatkowe, które znajdują zastosowanie do badań, za które Respondenci otrzymują wynagrodzenie od Agencji. Dokumentacja związana z wynagrodzeniami Respondentów jest przechowywana (zgodnie z przepisami podatkowymi) przez okres 5 lat,

począwszy od roku następującego po wydatkowaniu wynagrodzenia/nagrody. Wynagrodzenia respondentów są opodatkowane w formie ryczałtu.

Prawnie uzasadniony interes realizowany przez administratora lub przez stronę trzecią

Jedną z przesłanek legalizujących proces przetwarzania danych osobowych jest sytuacja, w której przetwarzanie danych jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią. Wyjątek stanowią sytuacje, gdy nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy, lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych. W szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem. Istnienie prawnie uzasadnionego interesu administratora lub strony trzeciej nie jest wystarczające, aby oprzeć proces przetwarzania na art. 6 ust. 1 lit. f) RODO. Administrator może powołać się na tę podstawę prawną tylko wtedy, gdy ocenił i stwierdził, że planowane przetwarzanie jest konieczne do realizacji takiego prawnie uzasadnionego interesu oraz interesy lub podstawowe prawa i wolności osób, których dotyczy przetwarzanie danych, nie mają pierwszeństwa przed realizowanym prawnie uzasadnionym interesem. Administrator zobowiązany jest w tym celu przeprowadzić tzw. test uzasadnionego interesu. Agencje badawcze powinny w tym zakresie kierować się wskazówkami określonymi w Wytycznych EROD 1/2024 dotyczących przetwarzania danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO[1].

Agencja badawcza, w ramach realizacji obowiązku informacyjnego, wskazuje prawnie uzasadniony interes, na którym opiera przetwarzanie danych osobowych.

Zastosowanie przez Agencje badawcze: TAK. Powyższa przesłanka legalizująca proces przetwarzania danych osobowych może stanowić podstawę działań podejmowanych przez Agencje badawcze względem Respondentów.

Prawnie uzasadnionym interesem realizowanym przez Agencje badawcze jest na przykład dochodzenie rzeczywistych roszczeń z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od Respondentów, którzy w zamian za udział w badaniu otrzymali wynagrodzenie. Agencja

[1] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2024 dotyczące przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO

badawcza powinna w każdym przypadku przeanalizować, czy w konkretnym przypadku istnieje rzeczywiste roszczenie, jak również jakie są podstawy prawne dochodzenia takiego roszczenia, jakie dane Respondentów są niezbędne do dochodzenia roszczenia oraz jaki okres przedawnienia konkretnego roszczenia wynika z przepisów prawa.

Ponadto, prawnie uzasadnionym interesem jest również realizacja praw osób, których dane dotyczą, w tym w szczególności prowadzenie Listy Robinsona (szczegółowo omówionej w części I, Rozdziale 3.2. akapicie „Procedura blokowania inicjowania rozmów telefonicznych" Kodeksu).

2.4. Pozyskiwanie zgody

Warunki pozyskiwania zgody

W ramach wykonywanej działalności gospodarczej Agencje badawcze przetwarzają dane osobowe Respondentów w celu wykonania badania na podstawie wyrażonej przez nich zgody.

ZGODA RESPONDENTÓW NA PRZEPROWADZENIE KONKRETNEGO BADANIA, W KTÓRYM PRZETWARZANE SĄ DANE OSOBOWE JEST RÓWNOZNACZNA I WIĄŻE SIĘ Z PRZETWARZANIEM ICH DANYCH OSOBOWYCH W CELU PRZEPROWADZENIA TAKIEGO BADANIA. W PRZYPADKU GDY PODSTAWĄ PRZETWARZANIA DANYCH RESPONDENTA JEST UMOWA CYWILNOPRAWNA, ZGODA NA PRZEPROWADZENIE BADANIA TRAKTOWANA JEST JAKO OŚWIADCZENIE WOLI, UMOŻLIWIAJĄCE ZAWARCIE DWUSTRONNEJ CZYNNOŚCI PRAWNEJ (UMOWY W ROZUMIENIU KODEKSU CYWILNEGO), W RAMACH KTÓREJ RESPONDENT OTRZYMUJE WYNAGRODZENIE.

RODO definiuje zgodę osoby, której dane dotyczą, jako dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne okazanie woli, którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych.

Poniżej wymienione zostały warunki, jakie muszą zostać spełnione, aby Agencja badawcza mogła powołać się na **ważnie wyrażoną zgodę** osoby, której dane dotyczą:

- zgoda została wyrażona po wcześniejszym zapoznaniu się przez Respondenta z (co najmniej) następującymi informacjami:
  1) danymi kontaktowymi Agencji badawczej,
  2) celem przetwarzania danych (tj. przeprowadzenia badania) oraz
  3) prawami, jakie mu przysługują na gruncie RODO;
- niedopuszczalne jest domyślne zaznaczenie klauzuli zgody na badanie;
- zapytanie o zgodę musi być wyrażone w zrozumiałej, łatwo dostępnej formie, jasnym i prostym językiem. Dodatkowo z treści zapytania powinno wynikać, że zgoda na udział w badaniu jest jednoznaczna ze zgodą na przetwarzanie danych osobowych Respondenta w tym celu;
- oświadczenie woli może być wyrażone w dowolnej formie (ustnej, dokumentowej, pisemnej lub elektronicznej), w tym m.in. poprzez zaznaczenie okienek wyboru na formularzu lub w systemie informatycznym - przy których wskazane są klauzule zgód, złożenie przez osobę podpisu na dokumencie tradycyjnym pod oświadczeniem woli, czy też oświadczenie o wyrażeniu zgody przesłane drogą elektroniczną (np. mailem).

Pozyskanie zgody Respondenta na udział w badaniu, a zasada rozliczalności

Agencje badawcze zapewniają rozliczalność w zakresie przetwarzania danych na podstawie zgody, w szczególności poprzez zebranie oświadczeń, zgód, rejestrację rozmów telefonicznych, czy backup'y/ zapisy aktualnego obrazu wyświetlanego na monitorze (najczęściej do pliku graficznego). Pośrednim dowodem administratora zbieranym w celu wykazania zasady rozliczalności może być również oświadczenie Ankietera złożone na ankiecie lub skrypcie wywiadu (scenariuszu rozmowy), z którego wynika, że Respondent wyraził zgodę na przetwarzanie jego danych w celach przeprowadzenia badania. Podkreślenia jednak wymaga, że powyższe oświadczenie Ankietera stanowić może jedynie dodatkowy środek uprawdopodobniający pozyskanie zgody.

W praktyce branży badawczej, zwłaszcza w badaniach terenowych, może pojawić się ryzyko podania sfałszowanych danych osobowych i zgód przez Ankietera, który nierzetelnie wykonuje swoje obowiązki.

Celem przeciwdziałania powyższej praktyce, Agencje badawcze organizują profesjonalne szkolenia dla Ankieterów oraz każdorazowo wyciągają konsekwencje, w przypadku wykrycia braku rzetelności w pracy ankietera. Agencje badawcze zobowiązują Ankieterów w treści umów o pracę lub umów cywilnoprawnych do rzetelnego prowadzenia badania, w tym informują o przewidzianych konsekwencjach za działanie polegające na fałszowaniu zgód Respondentów (na przykład takich jak

dyscyplinarne zwolnienie Ankietera, natychmiastowe wypowiedzenie umowy cywilnoprawnej, czy nałożenie kar umownych).

Dodatkowo, walne zgromadzenie OFBOR, działając na rzecz zwiększenia profesjonalizmu i szerzenia dobrych praktyk w branży badawczej w Polsce powołało Komisję Odpowiedzialności Zawodowej OFBOR (dotyczy agencji badawczych będących członkami OFBOR). Jednym z głównych zadań Komisji obok wydawania opinii o zgodności postępowania w dziedzinie badań z zasadami rzetelności i dobrymi obyczajami jest realizacja procedur kontroli przestrzegania zasad określonych w stworzonym przez OFBOR programie kontroli jakości pracy Ankieterów.

Prawo do wycofania zgody

Respondent przed rozpoczęciem przetwarzania jego danych osobowych przez Agencję powinien być zawsze poinformowany o przysługującym mu prawie wycofania zgody oraz o konsekwencjach jej wycofania tj. konieczności zaprzestania ich przetwarzania w celu, dla którego zgoda została wyrażona. Agencje badawcze umożliwiają osobie, która wyraziła zgodę na przetwarzanie jej danych osobowych, wycofanie zgody w dowolnym momencie. Wycofanie zgody staje się skuteczne od chwili jej odwołania i obowiązuje na przyszłość tzn. nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem. Sposób wycofania zgody powinien być równie łatwy, jak jej wyrażenie, co nie oznacza jednak, że ma być on taki sam (identyczny). Odwołanie zgody może nastąpić m.in. poprzez odstąpienie od badania, ustne, pisemne lub elektroniczne oświadczenie woli osoby, której dane dotyczą skierowane do Agencji, wybór ustawień technicznych systemu informatycznego lub zaznaczenie albo odznaczenie odpowiednich okienek wyboru na formularzu lub w systemie informatycznym.

Agencje badawcze przy analizowaniu treści oświadczenia złożonego przez osobę, której dane dotyczą, przyjmują następującą zasadę interpretacyjną:

KAŻDE ŻĄDANIE ZAPRZESTANIA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH POWINNO BYĆ INTERPRETOWANE, JAKO OŚWIADCZENIE O WYCOFANIU ZGODY W SYTUACJI, GDY ZGODA JEST PODSTAWĄ PRZETWARZANIA DANYCH.

REZYGNACJA Z UDZIAŁU W BADANIU POWINNA BYĆ POSTRZEGANA, JAKO WYCOFANIE ZGODY NA PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH W CELU TEGO BADANIA.

Agencje badawcze, chcąc w pełni zagwarantować realizację prawa osoby, której dane dotyczą do wycofania zgody, unikają dodatkowego (zbędnego) pobierania zgody na przetwarzanie danych osobowych, w sytuacji, gdy legitymują się innymi przesłankami legalizującymi przetwarzanie danych osobowych np. przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zawartej umowy. W tym celu, aby uniemożliwić wystąpienie powyższego scenariusza, w II części Kodeksu zostały wprost określone podstawy prawne legalizujące proces przetwarzania danych Respondentów, przy najważniejszych typach badań prowadzonych przez Agencje badawcze.

2.5. Obowiązek informacyjny

Uwagi ogólne

Zbierając dane osobowe Respondentów, Agencje badawcze realizują względem nich obowiązek informacyjny.

POWYŻSZY OBOWIĄZEK CIĄŻY NA AGENCJI BADAWCZEJ, GDY WYSTĘPUJE ONA W ROLI ADMINISTRATORA.

W sytuacji, gdy Agencja badawcza działa, jako podmiot przetwarzający, obowiązek informacyjny spoczywa na administratorze, tj. zleceniodawcy badania (Kliencie). O spełnieniu obowiązku informacyjnego względem Respondentów, Klient informuje Agencję badawczą, przedkładając oświadczenie o wykonaniu powyższego obowiązku. Powyższe oświadczenie powinno znajdować się w samej treści umowy powierzenia. Wzór umowy powierzenia zawierający powyższe oświadczenie stanowi załącznik nr 1 do Kodeksu. Agencja badawcza może, ale nie musi posługiwać się zaproponowanym wzorem w załączniku nr 1 do Kodeksu, w sytuacjach kiedy Klient nie przedstawi własnego wzoru umowy powierzenia.

Agencja badawcza obowiązana jest zawrzeć ważną umowę powierzenia z Klientem zlecającym badanie, który powinien w niej oświadczyć / zobowiązać się do spełnienia obowiązku informacyjnego wobec osób, których dane są przedmiotem umowy powierzenia z Agencją.

Warstwowy obowiązek informacyjny

Zgodnie z wytycznymi Grupy Roboczej art. 29 w sprawie przejrzystości na podstawie RODO[2], Agencje badawcze korzystają z możliwości warstwowego sposobu spełnienia obowiązku informacyjnego. Sposób warstwowego spełnienia obowiązku informacyjnego został szczegółowo przedstawiony na przykładzie Badania CATI w części II Kodeksu.

Możliwość warstwowego realizowania obowiązku informacyjnego wykorzystywana jest przez Agencje badawcze zwłaszcza w komunikacji z Respondentem prowadzonej w sposób elektroniczny.

W przypadku wywiadów terenowych (*face to face*) proces przetwarzania został uregulowany w ten sposób, że w skrypcie (scenariusz wywiadów terenowych) elementem obligatoryjnym jest przedstawienie Respondentowi treści obowiązku informacyjnego. Ankieter, po zrealizowaniu pierwszej warstwy obowiązku informacyjnego, powinien zawsze zapytać Respondenta, czy życzy on sobie odczytania/przedstawienia mu w wersji papierowej lub za pomocą urządzenia elektronicznego pełnej wersji obowiązku informacyjnego. Ankieter zawsze powinien być w stanie udzielić wszelkich informacji z art. 13 RODO, czy to w formie papierowej lub poprzez odczytanie lub okazanie pełnego obowiązku informacyjnego przy użyciu tabletu, laptopa, telefonu.

Obowiązek informacyjny w przypadku pozyskiwania danych osobowych w sposób inny niż od osoby, której dane dotyczą

Agencje badawcze zbierają również dane osobowe z innych źródeł, niż bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą. Ma to miejsce na przykład, gdy Agencja badawcza tworzy dla własnych potrzeb bazy danych ze źródeł takich jak książki telefoniczne, Centralna Ewidencja Działalności Gospodarczej (CEiDG), informacje ogólnodostępne zamieszczone w Internecie. Wówczas, zgodnie z art. 14 ust. 3 lit. b) RODO, tj. jeżeli dane osobowe mają być stosowane do komunikacji z osobą, której dane dotyczą, obowiązek informacyjny powinien zostać spełniony przez Agencję badawczą najpóźniej przy pierwszej komunikacji z taką osobą, nie później jednak niż w ciągu miesiąca od ich pozyskania.

[2] Wytyczne Grupy Roboczej art. 29 z 29 listopada 2017 roku (ulepszone i przyjęte 11 kwietnia 2018 roku) w sprawie przejrzystości na podstawie rozporządzenia 2016/679; (WP260 rev.01)

Obowiązek informacyjny, a członkowie gospodarstwa domowego Respondenta

Agencje badawcze w trakcie niektórych badań sondażowych i prowadzonych wywiadów z Respondentem zbierają informacje m.in. w zakresie płci, wieku, pokrewieństwa i wykształcenia członków gospodarstwa domowego Respondenta. Powyższe Dane osobowe traktowane są jako Dane osobowe dotyczące Respondenta (np. informacja, że posiada on trójkę dzieci w wieku [x]), w stosunku do którego obowiązek informacyjny jest spełniany. Agencje co do zasady nie pozyskują danych osobowych członków gospodarstwa domowego Respondenta. W przypadku, gdy takie dane są niezbędne do przeprowadzenia określonego badania, od członków gospodarstwa domowego odbierana jest również zgoda na udział w badaniu oraz spełniany jest wobec nich obowiązek informacyjny. Agencja zobowiązana jest przekazać odrębną klauzulę informacyjną dla małoletniego domownika, która powinna być sformułowana tak jasnym i prostym językiem, by dziecko mogło ją bez trudu zrozumieć.

Rozliczalność

Agencje badawcze zapewniają rozliczalność w zakresie realizacji obowiązku informacyjnego, w szczególności poprzez odbieranie podpisanych dokumentów przekazanych osobie, której dane dotyczą, zawierających klauzule informacyjne (np. w trakcie Badań face to face), bądź poprzez rejestrację (nagrywanie) rozmów telefonicznych w Badaniu CATI, backup'y/ zapisy aktualnego obrazu wyświetlanego na monitorze (najczęściej do pliku graficznego), odznaczenia w formularzach elektronicznych, że Respondent zapoznał się z obowiązkiem informacyjnym (np. w sytuacjach, gdy obowiązek informacyjny został wyświetlony Respondentowi na laptopie, tablecie, za pomocą którego przeprowadzane zostało badanie), archiwizowane wiadomości wysyłane drogą elektroniczną do Respondenta zawierające klauzulę informacyjną. Dodatkowo, w przypadku badań terenowych, pośrednim dowodem administratora potwierdzającym spełnienie obowiązku informacyjnego może być oświadczenie Ankietera o odczytaniu, okazaniu Respondentowi klauzuli informacyjnej, złożone na ankiecie lub skrypcie wywiadu (**spełnienie obowiązku informacyjnego stanowi obligatoryjny element scenariusza rozmowy prowadzonej przez Ankietera**). Podkreślenia jednak wymaga, że powyższe oświadczenie Ankietera stanowić może jedynie dodatkowy środek uprawdopodobniający spełnienie obowiązku informacyjnego.

Rozdział 3. Realizacja praw osób uczestniczących w badaniach

3.1. Uwagi ogólne

W niniejszym rozdziale zostaną doprecyzowane obowiązki Agencji badawczej występującej w roli administratora, związane z realizacją praw osób, których dane dotyczą.

Zakres obowiązków Agencji badawczej, występującej w roli podmiotu przetwarzającego, związanych z realizacją praw osób, których dane dotyczą, wyznacza zakres umowy powierzenia zawartej z konkretnym Klientem Agencji badawczej.

3.2. Rekomendowane praktyki związane z realizacją praw osób, których dane dotyczą

Procedura realizacji praw osoby, której dane dotyczą

Zaleca się, aby Agencje badawcze, do których stosuje się Kodeks, opracowały procedurę realizacji praw osób, których dane dotyczą, określonych w RODO.

RODO przyznaje szereg uprawnień wszystkim osobom, których dane są przetwarzane. Dzięki tym uprawnieniom każda z osób będzie w stanie sprawować kontrolę nad informacjami, które jej dotyczą. Równocześnie nadanie tych praw oznacza dla administratora obowiązki. Agencja badawcza będzie zatem zobowiązana do realizacji następujących praw Respondentów:

- prawo do informacji (obowiązek informacyjny);
- prawo dostępu do danych;
- prawo do sprostowania danych;
- prawo do usunięcia danych (prawo do bycia zapomnianym);
- prawo do ograniczenia przetwarzania;
- prawo do przenoszenia danych;
- prawo do sprzeciwu;
- prawo do wycofania zgody w dowolnym momencie.

Weryfikacja tożsamości osoby, której dane dotyczą

Zanim Agencja badawcza zrealizuje którekolwiek prawo osoby, której dane dotyczą, musi mieć pewność, że wnioskodawca faktycznie jest tą osobą, za którą się podaje.

Taką gwarancję Agencje mają między innymi w następujących przypadkach:

- gdy osoba kontaktuje się z Agencją za pośrednictwem kanału komunikacyjnego, który wcześniej został przez Agencję zweryfikowany (np. panelista internetowy korzysta z adresu e-mailowego, który podał przy rejestracji swojego konta);
- gdy osoba kontaktuje się z Agencją pocztą tradycyjną na piśmie z własnoręcznym podpisem tej osoby;
- gdy osoba odwiedza Agencję badawczą bezpośrednio w jej siedzibie i domaga się realizacji jej praw, przedstawiając w celu weryfikacji tożsamości dokument ze zdjęciem, w szczególności: dowód osobisty, legitymację studencką lub prawo jazdy. Wówczas osoba działająca w imieniu Agencji badawczej spisuje żądanie osoby, której dane dotyczą lub odbiera od niej już spisane przez nią żądanie. Pod spisanym żądaniem musi znajdować się własnoręczny podpis osoby, której dane dotyczą. W przypadku gdy osoba, której dane dotyczą nie ma możliwości dokonania własnoręcznego podpisu lub odmawia złożenia podpisu, osoba sporządzająca pismo lub je odbierająca w imieniu Agencji badawczej powinna dokonać odpowiedniej adnotacji, opatrując je własnym podpisem oraz datą.

Agencja badawcza, w przypadku złożenia przez osobę, której dane dotyczą telefonicznego żądania realizacji praw, zobowiązana jest do dodatkowej weryfikacja jej tożsamości. Agencja badawcza każdorazowo musi wyjaśnić wnioskodawcy, że odmowa realizacji jego wniosku wynika z braku pewności, czy wnioskodawca faktycznie jest osobą, za którą się podaje. Agencja badawcza obowiązana jest jednocześnie pouczyć wnioskodawcę o możliwych sposobach potwierdzenia tożsamości (określonych w akapicie powyżej) oraz o możliwości wniesienia skargi do Organu nadzorczego i/lub skierowania sprawy do sądu (art. 12 ust. 4 RODO).

Zastrzeżenie: Powyższa uwaga **nie dotyczy sytuacji, w których drogą telefoniczną osoba, której dane dotyczą chciałaby wycofać zgodę na przetwarzanie jej Danych osobowych**, jeśli to na tej przesłance opiera się przetwarzanie jej Danych osobowych. Wówczas Agencje badawcze **celem**

zapewnienia możliwości wycofania zgody w sposób równie łatwy, jak jej wyrażenie poprzestają na telefonicznej weryfikacji tożsamości osoby, której dane dotyczą.

Prawo do przejrzystej komunikacji

Agencje badawcze komunikując się z osobami, których dane dotyczą posługują się językiem, w którym przeprowadzane zostało badanie (najczęściej w języku polskim). W miarę możliwości Agencje badawcze powinny budować krótkie zdania, unikać strony biernej oraz imiesłowów, używać jak najczęściej czasowników i zwrotów bezpośrednich wobec adresata. Przykład przejrzystej komunikacji został przedstawiony w poniższej tabeli:

PRZYKŁAD INFORMOWANIA OSOBY, KTÓREJ DANE DOTYCZĄ PROSTYM JĘZYKIEM O CELU PRZETWARZANIA DANYCH PRZEZ AGENCJĘ BADAWCZĄ	PRZYKŁAD INFORMOWANIA OSOBY, KTÓREJ DANE DOTYCZĄ SKOMPLIKOWANYM JĘZYKIEM O CELU PRZETWARZANIA DANYCH PRZEZ AGENCJĘ BADAWCZĄ
„Będziemy wykorzystywać Pani/Pana dane osobowe, aby zrealizować badanie społeczne (...)".	„Pani/ Pana dane osobowe, jako podmiotu danych, podane nam jako administratorowi w trakcie wywiadu, będą przez nas przetwarzane w celu realizacji badania społecznego (...)".

Termin na udzielenie odpowiedzi

Na wnioski i pytania osób, których dane dotyczą Agencja badawcza odpowiada w ciągu miesiąca od ich otrzymania. W razie potrzeby termin ten można przedłużyć o kolejne dwa miesiące z uwagi na skomplikowany charakter żądania lub liczbę żądań. Za wyjątkowe przypadki, uzasadniające wydłużenie miesięcznego terminu, uznaje się m.in. zgłoszenie żądania usunięcia danych osobowych,

podczas gdy dane osobowe osoby, której dane dotyczą, znajdują się w wielu bazach danych, różnych programach w systemach informatycznych Agencji i zweryfikowanie wszelkich obszarów, w których znajdują się dane osobowe ww. osoby, wymaga czasu.

Żądania nadmierne i nieuzasadnione

Jeśli Agencja otrzymuje zapytania od jednego Respondenta w sposób ustawiczny, udzielanie odpowiedzi angażuje wielu pracowników Agencji lub też prawo ma zostać zrealizowane poprzez wysyłkę informacji do Respondenta kurierem, Agencja może pobrać rozsądną opłatę za realizację uprawnienia Respondenta wynikającego z RODO. Przy ustaleniu wysokości opłaty uwzględnia się administracyjne koszty udzielenia informacji, prowadzenia komunikacji oraz podjęcia żądanych działań. Opłata może mieć charakter zryczałtowany.

Przykład: za ewidentnie nieuzasadnione lub nadmierne żądania, które uzasadniają pobranie opłaty dodatkowej bądź odmowę podjęcia działań, uznaje się żądania informacji częściej niż raz na 2 miesiące, jeżeli zakres danych przetwarzanych bądź inne okoliczności związane z przetwarzaniem nie ulegały zmianie od czasu złożenia poprzedniego żądania.

Procedura blokowania inicjowania rozmów telefonicznych

W toku realizacji badań CATI dochodzi czasem do sytuacji, w której potencjalny Respondent takich badań – osoba, która odbiera połączenie telefoniczne – prosi o niewykonywanie połączeń na jego numer telefonu i/lub usunięcie tego numeru z baz/-y danych służących do realizacji badania. W przypadku całkowitego usunięcia numeru telefonu, w istocie może dość do sytuacji, że w przyszłości po automatycznym wygenerowaniu numeru telefonu do kolejnego badania (metoda *random digit dialing* opisana Rozdziale 12.1. Kodeksu), ponownie wylosowany zostanie numer telefonu osoby, która nie życzyła sobie jakiegokolwiek kontaktu w przyszłości, co skutkować może przekonaniem po stronie Respondenta, że jego wola nie została uszanowana. Mając powyższe na uwadze, w celu zadośćuczynienia prośbie Respondenta (którego intencją jest, aby dana agencja badawcza nie kontaktowała się z nim w przyszłości), Agencja badawcza prowadzi tzw. „Listę Robinsona", nie usuwa zaś trwale numeru telefonu ww. Respondenta. Dzięki „Liście Robinsona" przy każdorazowym automatycznym generowaniu nowej próby numerów telefonu do badania, przed jego rozpoczęciem weryfikowane jest, czy określony numer telefonu nie widnieje na „Liście Robinsona". Jeżeli tak jest, numer ten jest usuwany z konkretnej próby do badania, aby nie wykonywać połączenia do osoby, która sobie tego nie życzy.

Agencja badawcza występuje w roli administratora danych zgromadzonych na „Liście Robinsona". Na „Listę Robinsona" trafiają numery telefonów osób, które żądają trwałego zaprzestania inicjowania wywiadów telefonicznych. Podkreślenia wymaga, że specyfika rozmów telefonicznych, w tym często ograniczony czas wypowiedzi ankieterów i ograniczona cierpliwość ze strony samych Respondentów nie pozwala na to, aby w każdej sytuacji możliwe było uzyskanie od Respondenta zgody na wpisanie na „Listę Robinsona", która spełniłaby wymagania z art. 4 pkt 11 i art. 7 RODO. Celem ujednolicenia praktyk stosowanych przez Agencje badawcze wskazuje się, że podstawą przetwarzania danych osobowych Respondentów w celu prowadzenia „Listy Robinsona" może być art. 6 ust. 1 lit. f) RODO tj. prawnie uzasadniony interes Agencji, jakim jest zapewnienie profesjonalnej obsługi żądań Respondentów i podnoszenie zaufania Respondentów do branży badawczej.

Każda Agencja badawcza zobowiązana jest do przeprowadzenia i udokumentowania analizy testu uzasadnionego interesu, umożliwiającej przetwarzanie danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO, zgodnie z zasadami wynikającymi z Wytycznych EROD 1/2024 dotyczących przetwarzania danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO[3].

Lista Robinsona zawiera następujące dane:

- Numer telefonu;
- Datę wprowadzenia na „Listę Robinsona";
- Informację o sposobie pozyskania numeru telefonu (*random digit dialing* lub baza danych pochodząca z rynku).

Kolejność podejmowanych czynności przy dodawaniu numeru telefonu do „Listy Robinsona":

1. Ankieter CATI w trakcie rozmowy obowiązany jest dopytać Respondenta, czy chce on brać udział wyłącznie w określonym badaniu, czy w jakimkolwiek innym badaniu prowadzonym przez Agencję w przyszłości;
2. W przypadku, gdy osoba doprecyzuje, że nie chce brać udziału w jakichkolwiek badaniach prowadzonych w przyszłości, Ankieter przedstawia Respondentowi obowiązek informacyjny odnoszący się do przetwarzania danych na „Liście Robinsona" lub w przypadku braku chęci Respondenta do dalszej rozmowy poinformuje co najmniej o dostępności obowiązku

[3] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2024 dotyczące przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO

informacyjnego na stronie internetowej Agencji, w tym możliwości złożenia sprzeciwu i jego konsekwencjach (czyli możliwości dalszych kontaktów telefonicznych z uwagi na stosowanie metody *random digit dialing*). W przypadku, gdy Respondent przerwie połączenie telefoniczne, Agencja badawcza wpisuje Respondenta na Listę Robinsona jedynie, gdy Respondentowi zostały przekazane powyższe informacje i Agencja jest w stanie to wykazać zgodnie z zasadą rozliczalności oraz Wytycznymi EROD 1/2024 dotyczącymi przetwarzania danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO[4]. Każda Agencja badawcza przetwarzająca dane Respondentów w celu prowadzenia „Listy Robinsona" zobowiązana jest zamieścić na swojej stronie internetowej obowiązek informacyjny zatytułowany „Obowiązek informacyjny dla badań telefonicznych – Lista Robinsona". Obowiązek informacyjny powinien zawierać wszystkie elementy wskazane w art. 13 lub art. 14 RODO, w tym w szczególności wskazanie odbiorów danych (np. firm dostarczających systemy umożliwiające losowe generowanie numerów telefonicznych). Okres przetwarzania danych osobowych Respondenta na „Liście Robinsona" nie powinien przekraczać 2 lat od daty rozpoczęcia przetwarzania danych na „Liście Robinsona". W powyższym okresie retencji wyczerpuje się przedstawiony cel przetwarzania danych, biorąc pod uwagę praktykę operatorów komórkowych proponujących standardowe umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na okres 2 lat;

3. Następnie Ankieter CATI odnotowuje wolę Respondenta poprzez zaznaczenie w systemie teleinformatycznym odpowiedniego statusu „Lista Robinsona";
4. Ankieter CATI w trybie natychmiastowym informuje o zaistniałej sytuacji Kierownika Studia CATI bądź Supervisora CATI;
5. Supervisor CATI bądź Kierownik Studia CATI niezwłocznie usuwa numer telefonu z bazy służącej do realizacji danego badania, a następnie dodaje go do „Listy Robinsona";
6. Po każdym zakończonym badaniu następuje dokładna weryfikacja, czy wszystkie kontakty ze statusem „Lista Robinsona" zostały na niej umieszczone.

Umieszczenie numeru telefonu na „Liście Robinsona" daje pewność, że w przyszłości – nawet w przypadku ponownego wygenerowania numeru przez system lub obecności w nowo zakupionej / otrzymanej bazie – nie zostanie zainicjowane połączenie. Odpowiednia funkcjonalność systemu teleinformatycznego umożliwia zablokowanie wykonania połączenia z numerami telefonów, które są wpisane na „Listę Robinsona". Jest to równoznaczne z uszanowaniem woli Respondenta –

[4] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2024 dotyczące przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO

wyrażonej wprost lub pośrednio - aby nie otrzymywać w przyszłości żadnych połączeń od danej Agencji badawczej.

Analogiczna procedura wdrażana jest w sytuacji, kiedy Respondent w inny sposób (np. kontaktując się z Agencją drogą mailową) przekaże żądanie usunięcia danych i/lub nie dzwonienia pod jego numer telefonu.

Dostęp do „Listy Robinsona" powinien zostać nadany wyłącznie osobom, które pracują w działach badań telefonicznych Agencji badawczej, IOD (który, zgodnie z art. 38 ust. 2 RODO jest uprawniony do dostępu do wszystkich danych osobowych przetwarzanych przez Agencję badawczą) i osobie odpowiedzialnej za obsługę systemu automatycznego generowania numerów telefonicznych. Od ww. osób należy odebrać zobowiązanie do zachowania poufności. Szczegółowe określenie środków technicznych i organizacyjnych, które zapewnią bezpieczeństwo danych osobowych na „Liście Robinsona" powinno być odnotowane przez Agencję badawczą w udokumentowanej analizie testu uzasadnionego interesu, zgodnie z Wytycznymi EROD 1/2024 dotyczącymi przetwarzania danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO[5].

Żądanie usunięcia danych

W sytuacji złożenia przez osobę, której dane dotyczą wniosku o usunięcie danych osobowych, zgodnego z art. 17 ust. 1 RODO, Agencja badawcza kierując się żądaniem zawartym we wniosku usuwa dane osoby, której dane dotyczą. W przypadku, gdy wniosek o usunięcie danych dotyczy danych przetwarzanych w ramach badania CATI lub dotyczy usunięcia wszystkich danych wnioskodawcy przetwarzanych przez Agencję, Agencja weryfikuje, czy dane osobowe wnioskodawcy znajdują się również na prowadzonej przez nią „Liście Robinsona". Jeżeli tak, Agencja zwraca się do wnioskodawcy o sprecyzowanie, czy wolą wnioskodawcy jest również usunięcie danych osobowych z „Listy Robinsona", zakreślając mu termin na udzielenie odpowiedzi, który nie może być krótszy niż 7 dni kalendarzowych. W przypadku braku odpowiedzi wnioskodawcy w zakreślonym terminie, Agencja usuwa jego dane osobowe również z „Listy Robinsona". W ramach dobrej praktyki (w związku z potrzebą udokumentowania realizacji praw osób, których dane dotyczą), Agencja badawcza powinna odnotować fakt realizacji wniosku o usunięcie danych osobowych w rejestrze zgłoszonych praw osób, których dane dotyczą oraz zachować informacje

[5] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2024 dotyczące przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO

co do wnioskodawcy oraz sposobie i terminie realizacji wniosku. Agencja badawcza powinna określić termin przechowywania ww. informacji i poinformować o nim osobę, której dane dotyczą.

Rozdział 4. Profilowanie

4.1. Uwagi ogólne

Profilowanie jest formą przetwarzania danych osobowych przy wykorzystaniu systemu informatycznego, polegającą na wykorzystaniu dostępnych informacji o osobie fizycznej do analizowania lub przewidywania pewnych aspektów dotyczących tej osoby fizycznej (np. preferencji, zainteresowań), czyli na wyprowadzaniu wniosków dotyczących osoby fizycznej na podstawie posiadanych o tej osobie informacji.

RODO dzieli profilowanie na:

- Profilowanie prowadzone w celu automatycznego podjęcia decyzji, które wywołuje wobec osoby, której dane dotyczą skutki prawne lub w podobny sposób istotnie na nią wpływa („**Profilowanie kwalifikowane**") oraz
- pozostałe Profilowanie („**Profilowanie zwykłe**").

W BRANŻY BADAWCZEJ NIE STOSUJE SIĘ PROFILOWANIA KWALIFIKOWANEGO, A JEDYNIE PROFILOWANIE ZWYKŁE.

4.2. Profilowanie zwykłe

Inaczej niż Profilowanie kwalifikowane, Profilowanie zwykłe nie wymaga spełnienia ponadprzeciętnych wymagań i może być prowadzone na podstawie ogólnych podstaw przetwarzania danych osobowych wyrażonych w art. 6 RODO, np. art. 6 ust. 1 lit. f) RODO (prawnie uzasadniony interes administratora). W przypadku, gdy Profilowanie zwykłe opiera się na art. 6 ust. 1 lit. f) RODO, osoba, której dane dotyczą ma prawo w dowolnym momencie wnieść sprzeciw – z przyczyn związanych z jej szczególną sytuacją. Wówczas, co do zasady sprzeciw powinien być uwzględniony przez administratora, chyba że wykaże on istnienie ważnych prawnie uzasadnionych

podstaw do przetwarzania, nadrzędnych wobec interesów, praw i wolności osoby, której dane dotyczą lub podstaw do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.

Każda Agencja badawcza zobowiązana jest do przeprowadzenia i udokumentowania analizy testu uzasadnionego interesu, umożliwiającej przetwarzanie danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f RODO.

Każda Agencja badawcza profilująca dane Respondentów zobowiązana jest zamieścić w obowiązku informacyjnym, przekazywanym Respondentom przed przystąpieniem do konkretnego badania, informacje o profilowaniu stosowanym przy konkretnym badaniu. Obowiązek informacyjny powinien zawierać wszystkie elementy wskazane w art. 13 RODO, w tym w szczególności wskazanie odbiorów danych (np. firm zewnętrznych dostarczających systemy umożliwiające stosowanie profilowania). Konieczne jest każdorazowe poinformowanie Respondentów o prawie złożenia sprzeciwu wobec profilowania oraz wskazanie w prosty i jasny sposób jakie będą skutki profilowania. Okres przetwarzania danych osobowych Respondenta w celu profilowania powinien być tożsamy z okresem przechowywania danych w celu przeprowadzenia badania, gdyż profilowanie wykorzystywane jest przez Agencje wyłącznie przy doborze grupy Respondentów do określonego badania, tym samym po jego przeprowadzeniu cel profilowania ustaje.

Dostęp do profilowania powinien zostać nadany wyłącznie osobom, które biorą udział w przygotowaniu próby Respondentów do badania, osobom zajmującym się przeprowadzeniem badania z wykorzystaniem profilowania, IOD i osobie odpowiedzialnej za obsługę systemu umożliwiającego profilowanie. Od ww. osób należy odebrać zobowiązanie do zachowania poufności. Szczegółowe określenie środków technicznych i organizacyjnych, które zapewnią bezpieczeństwo danych osobowych profilowanych Respondentów powinno być odnotowane przez Agencję badawczą w udokumentowanej analizie testu uzasadnionego interesu, zgodnie z Wytycznymi EROD 1/2024 dotyczącymi przetwarzania danych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO[6].

4.3. Formy profilowania stosowane przez Agencje badawcze

Do Profilowania zwykłego przez Agencje badawcze może dochodzić przy doborze grupy Respondentów do badania. Agencje badawcze wykorzystują wsparcie algorytmów komputerowych

[6] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2024 dotyczące przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. f) RODO

przy procesie selekcji Respondentów do badania. Ostateczna decyzja w zakresie osób, które zostaną zakwalifikowane do udziału w badaniu należy do Badacza.

Przykład:

W Badaniach CAWI (szerzej na ten temat w II części Kodeksu) prowadzonych przez Agencje badawcze przedstawiane są osobom, których dane dotyczą (panelistom) ankiety rejestracyjne (proste kwestionariusze zwane screenerami), które pozwalają ustalić, czy dana osoba posiada cechy kwalifikujące ją do udziału w badaniu. Może to być wiek, wykształcenie, zawód, użytkowanie jakiegoś produktu lub usługi, czy też zainteresowanie tematyką badania. Na przykład pytanie może dotyczyć użytkowania samochodu. Wówczas zaproszenie do badania jest wysyłane wyłącznie tym osobom (panelistom), które zadeklarowały w ankiecie rejestracyjnej posiadanie samochodu. Powyższe działanie w istocie może więc prowadzić do niezakwalifikowania do badania osoby, która jeszcze nie posiada, ale finalizuje nabycie pojazdu samochodowego. Mając jednak na względzie okoliczność, że za dobór grupy Respondentów w badaniu odpowiada Badacz, jak również okoliczność, że brak dopuszczenia do udziału w badaniu nie wywołuje wobec osoby skutków prawnych lub w istotny sposób na nią nie wpływa, nie dochodzi w przedmiotowej sytuacji do Profilowania kwalifikowanego.

Rozdział 5. Powierzenie przetwarzania danych osobowych

Istotą umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych jest przekazanie przez administratora części lub całości danych osobowych innemu podmiotowi do przetwarzania w jego imieniu, przy jednoczesnym wyraźnym określeniu celu, w jakim powierzone dane mogą zostać wykorzystane. Agencje badawcze występują w roli podmiotów przetwarzających w szczególności w Badaniach typu *mystery shopper* oraz badaniach satysfakcji.

RODO w sposób bardzo szczegółowy wymienia elementy, które powinny znaleźć się w treści umowy powierzenia. Przykładowy wzór umowy powierzenia, w której Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego, a Klient w roli administratora stanowi załącznik nr 1 do Kodeksu.

Agencja badawcza może fakultatywnie posługiwać się wzorem, stanowiącym załącznik nr 1 do Kodeksu.

Rozdział 6. Udostępnienie danych osobowych

Termin „udostępnienie danych" odnosi się do relacji: administrator – administrator i nie należy go utożsamiać z pojęciem powierzenia przetwarzania danych osobowych. Do powierzenia przetwarzania danych dochodzi w oparciu o zawartą umowę powierzenia (opisaną powyżej), natomiast udostępnienie danych osobowych, jako operacja przetwarzania danych musi opierać się na jednej z przesłanek wymienionej w art. 6 ust. 1 RODO.

Przykład 1:

Agencja badawcza, jako administrator, przeprowadza Badanie jakościowe. Agencja badawcza musi powstrzymać się od udostępnienia Klientowi (w tym przypadku drugiemu, odrębnemu administratorowi) danych osobowych Respondenta z przeprowadzonego Badania jakościowego, chyba że Klient wymaga od Agencji przekazania danych osobowych Respondentów (nie wyłącznie statystycznego raportu), a Respondent wyraził zgodę na ich udostępnienie. W przypadku kiedy specyfika badania nie pozwala ujawnić nazwy Klienta przed badaniem (m.in., aby informacja o Kliencie zamawiającym badanie nie wpłynęła na stronniczość Respondenta), Agencja badawcza:

- przed przystąpieniem do badania spełnia obowiązek informacyjny, w tym wskazuje, że jest administratorem danych osobowych Respondenta;
- przeprowadza badanie;
- po przeprowadzeniu badania ujawnia tożsamość Klienta i pyta Respondenta o to, czy wyraża on zgodę na udostępnienie jego danych osobowych Klientowi;
- jeśli Respondent wyraża zgodę, jego dane wraz z raportem z przeprowadzonego badania są udostępniane Klientowi. Jeśli Respondent nie wyrazi takiej zgody, jego dane nie mogą zostać udostępnione w żadnym wypadku Klientowi. Wówczas Agencja badawcza przekazuje Klientowi raport z przeprowadzonego badania po zanonimizowaniu danych ww. Respondenta.

Wzór klauzuli zgody na udostępnienie danych osobowych przez Agencję na rzecz Klienta wraz z treścią przykładowych obowiązków informacyjnych (z art. 13 i 14 RODO) stanowi załącznik

nr 2 do Kodeksu. Agencja badawcza może fakultatywnie posługiwać się wzorem, stanowiącym załącznik nr 2 do Kodeksu.

Przykład 2:

W sytuacji, kiedy Agencja badawcza działa jako podmiot przetwarzający (np. przy Badaniach typu mystery shopper) i po wykonaniu badania przekazuje dane Respondentów Klientowi, nie dochodzi do udostępnienia danych, a tym samym nie jest konieczna zgoda na przekazanie tych danych Klientowi, gdyż administratorem danych osobowych Respondentów od początku procesu jest Klient, a Agencja przetwarza je wyłącznie w imieniu i na rzecz Klienta.

Rozdział 7. Rejestrowanie czynności przetwarzania

Cel prowadzenia rejestru:

- Zachowanie przez Agencje badawcze zgodności z RODO, w szczególności usystematyzowanie wykonywanych operacji przetwarzania danych osobowych zachodzących w Agencjach badawczych oraz możliwość precyzyjnego określenia, jakie obowiązki prawne z RODO ich dotyczą;
- Umożliwienie organowi nadzorczemu monitorowania prowadzonego przetwarzania;
- Umożliwienie podmiotowi monitorującemu weryfikacji stosowania Kodeksu przez Agencję badawczą.

Obowiązki wynikające z RODO:

- Agencje badawcze prowadzą odpowiednio rejestr czynności przetwarzania - gdy przysługuje im status administratora - oraz rejestr kategorii czynności przetwarzania dokonywanych w imieniu administratora - gdy Agencja ma status podmiotu przetwarzającego i wykonuje operacje na danych osobowych w imieniu i na rzecz Klienta.

- Prowadzenie powyższych rejestrów dokonywane jest przede wszystkim w celu usystematyzowania i transparentnego opisania procesów przetwarzania danych, zachodzących w Agencjach badawczych.
- Inspektor Ochrony Danych informuje i doradza w zakresie prowadzenia ww. rejestrów przez Agencję badawczą oraz monitoruje prawidłowość ich prowadzenia, jak również dokumentuje prowadzone przez siebie działania.

Praktyczne wskazówki:

- W kontekście obowiązku określonego w art. 30 ust. 1 RODO przyjąć należy, że czynności przetwarzania to zespół powiązanych ze sobą operacji, wykonywanych przez jedną lub kilka osób, które można określić w sposób zbiorczy, **w związku z celem, w jakim te czynności są podejmowane**.
- Na potrzeby realizacji obowiązku określonego w art. 30 ust. 1 RODO przyjąć należy, że podmiotami objętymi definicją odbiorcy będą podmioty przetwarzające, natomiast nie będą nimi inne podmioty działające z upoważnienia administratora, w jego imieniu i na jego polecenie **wewnątrz struktury organizacyjnej.**
- Rejestry powinny być prowadzone w formie pisemnej. Może to być postać zarówno papierowa, jaki elektroniczna.
- Rejestry powinny być okresowo weryfikowane pod kątem ich aktualności, każda weryfikacja powinna być udokumentowana.
- Uzupełniając rejestr o ogólny opis technicznych i organizacyjnych środków bezpieczeństwa zaleca się wskazanie ogólnych i najważniejszych założeń lub koncepcji w zakresie bezpieczeństwa danych osobowych. Rekomenduje się wskazanie ogólnej informacji o rodzaju zastosowanych zabezpieczeń (np. kontrola dostępu w oparciu o identyfikator i hasło,

  zastosowanie certyfikatów, szyfrowanie komunikacji itp.) oraz odesłanie do dokumentacji opisującej szczegóły zarządzania danego rodzaju zabezpieczeniami. W odniesieniu do informatycznych nośników danych oraz danych przetwarzanych w systemach informatycznych, a w szczególności w odniesieniu do danych przekazywanych za pośrednictwem publicznie dostępnych sieci telekomunikacyjnych, opis ten powinien zawierać również informacje o zastosowanych środkach kontroli dostępu do przetwarzanych danych, a także zastosowanych środkach ochrony kryptograficznej.

Rozdział 8. Zapewnienie zgodnego z prawem i bezpiecznego przetwarzania danych osobowych

Agencje badawcze, aby zapewnić bezpieczeństwo przetwarzanych danych oraz zapewnić realizację zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych określają procedury zapewniające uwzględnienie ochrony danych już na etapie planowania przetwarzania oraz w jego trakcie.

Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze, Agencje wdrażają odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić odpowiedni stopień bezpieczeństwa danych osobowych.

Ustanowione procedury powinny mieć zastosowanie zarówno do nowo projektowanych czynności przetwarzania, jak i do już istniejących, które podlegać mają zmianie lub modyfikacji, mającej wpływ na zgodność przetwarzania danych z zasadami określonymi w Kodeksie, jak również na bezpieczeństwo przetwarzanych w ramach tej czynności przetwarzania danych osobowych.

8.1 Ochrona danych w fazie projektowania oraz domyślna ochrona danych

Ochrona danych w fazie projektowania (*privacy by design*) – Agencje badawcze przy wdrażaniu/ modyfikacji usługi, narzędzia lub procesu biznesowego, w którym przetwarzane są dane osobowe, muszą brać pod uwagę ochronę danych osobowych już w fazie projektowania zmiany polegającej na wdrożeniu nowego oprogramowania, stworzeniu nowej usługi lub procesu).

Domyślna ochrona danych (*privacy by default*– - Agencje badawcze muszą zapewnić, aby domyślnie przetwarzane były wyłącznie dane osobowe, niezbędne do osiągnięcia celu, w jakim mają być przetwarzane. Należy zidentyfikować cele przetwarzania i określić minimalny zakres danych niezbędny do osiągnięcia tego celu.

Przyjmując, że czynność przetwarzania to zespół powiązanych ze sobą operacji, wykonywanych przez jedną lub kilka osób, które można określić w sposób zbiorczy, w związku z celem, w jakim te czynności są podejmowane, niezbędne jest sporządzenie inwentaryzacji tzw. opisu czynności przetwarzania, polegającej na:

- określeniu, jak będzie realizowana czynność przetwarzania oraz wykonywane w ramach czynności poszczególne operacje i powiązania pomiędzy nimi, a w przypadku modyfikacji czynności, zakres tych zmian;
- identyfikacji celów przetwarzania danych osobowych;

- określeniu zakładanej podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych oraz ewentualnym wpływie na sposób przetwarzania wynikającym z tych podstaw (np. przepisy prawa, umowa);
- określeniu zasobów wykorzystywanych do przetwarzania danych takich jak budynki, pomieszczenia, szafy, oprogramowanie, sprzęt, nośniki danych, stanowiska pracy; pracownicy oraz powiazanie ich z operacjami wykonywanymi w ramach czynności,
- zidentyfikowaniu kategorii osób, których dane dotyczą;
- określeniu zakresu danych przetwarzanych w ramach projektowanego rozwiązania;
- oszacowaniu liczby osób, których dane będą przetwarzane;
- określeniu sposobu pozyskiwania danych – bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą lub pośrednio;
- określeniu, czy dane osobowe w którejkolwiek operacji w ramach czynności przetwarzania będą przekazywane do podmiotu zewnętrznego, a jeśli tak, sporządzenie listy tych podmiotów;
- określeniu, czy osoby przetwarzające dane osobowe mają nadane upoważnienie do przetwarzania danych w wystarczającym zakresie oraz czy zakres uprawnień do systemów teleinformatycznych wymaga zmiany;
- określeniu miejsca przetwarzania, z uwzględnieniem informacji o przekazywaniu danych poza EOG/UE.

Zebrane informacje należy poddać ocenie oraz na ich podstawie:

- zweryfikować, że dane są przetwarzane jedynie w tych planowanych operacjach w ramach czynności przetwarzania, w których jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania oraz, że dane nie będą przetwarzane w innych celach, niż określonych na etapie projektowania;
- zbadać, że zakres danych osobowych jest minimalny i niezbędny do osiągnięcia celu w jakim przetwarzane są dane osobowe, a jeśli nie, dokonać zmian w zakresie danych;
- na podstawie informacji o zasobach oraz podmiotach, którym zlecone ma być przetwarzanie, określić obszar geograficzny przetwarzania;
- biorąc pod uwagę wskazaną podstawę prawną przetwarzania, zidentyfikować np. obowiązki wynikające z przepisów prawa będące podstawą przetwarzania, inne działania do podjęcia takie jak np. określenie treści zgód oraz sposoby ich zbierania;
- zweryfikować, czy wobec osób, których dane dotyczą spełniono obowiązek informacyjny; jeśli tak, zweryfikować czy jest wystarczający w kontekście nowego przetwarzania, a jeśli nie, przygotować treść tego obowiązku i sposób jego realizacji biorąc pod uwagę informacje

dotyczące sposobu zbierania danych (bezpośrednio od osoby, której dane dotyczą lub pośrednio);

- dla wszystkich zidentyfikowanych podmiotów zewnętrznych wskazać, czy przekazywane będą do nich dane lub będą oni mieli dostęp do danych oraz określić rolę (podmiot przetwarzający, odrębny administrator lub współadministrowanie), w jakiej przetwarzać mają dane osobowe. W przypadku określenia podmiotu zewnętrznego jako odrębnego administratora należy określić podstawę prawną przekazania danych, a w przypadku współadministrowania określić w drodze uzgodnień zakres odpowiedzialności dotyczącej obowiązków wynikających z RODO w ramach realizacji celu;
- zweryfikować czy zidentyfikowane podmioty przetwarzające zapewniają gwarancje wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, aby przetwarzanie spełniało wymogi RODO i chroniło prawa osób, których dane dotyczą, w szczególności w oparciu o wiedzę fachową, wiarygodność i zasoby oraz posiadania procedur kontroli realizacji zleconych zadań przez podmiot przetwarzający;
- określić planowany czas przetwarzania danych z uwzględnieniem podstaw przetwarzania danych i wynikających z nich wymagań;
- zweryfikować, czy zasady realizacji praw osób, których dane dotyczą określone przez Agencję badawczą są wystarczające do obsługi praw osób, których dane są przetwarzane w projektowanej czynności.

Wykorzystując wyżej wskazane informacje należy przeprowadzić analizę ryzyka dla praw lub wolności osób, których dane dotyczą, dla danej czynności przetwarzania.

Zebrane informacje należy wykorzystać do uzupełnienia rejestru czynności przetwarzania prowadzonego przez Agencje badawcze.

8.2 Zarządzanie ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych

Agencje badawcze powinny zarządzać ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób, których dane będą przetwarzane w ramach danej czynności przetwarzania już na etapie projektowania przetwarzania, a także w trakcie samego przetwarzania. W tym celu Agencja badawcza powinna dokonać wyboru metody, zgodnie z którą będzie dokonywała identyfikacji, szacowania poziomu ryzyka oraz postępowania z ryzykiem. Wybrana metoda powinna uwzględniać niżej wskazane elementy.

Wybrana metoda powinna zapewniać rzetelność, obiektywność oraz powtarzalność wyników szacowania ryzyka.

Każda zmiana w czynności przetwarzania danych osobowych wymaga weryfikacji zidentyfikowanego ryzyka oraz identyfikację nowych ryzyk wynikających z wprowadzanych zmian.

Ryzyka są identyfikowane w ramach danej czynności przetwarzania w poszczególnych powiązanych ze sobą operacjach. Ryzyko definiowane jest jako kombinacja prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia i wpływu skutków tego zdarzenia na osobę, której dane dotyczą.

Wybrana metoda zarządzania ryzykiem powinna określić kryteria oceny ryzyka umożliwiające określenie poziomu prawdopodobieństwa oraz wpływu skutków materializacji ryzyka naruszenia praw lub wolności na osobę, której dane dotyczą.

Identyfikacja ryzyka

Agencje badawcze w obrębie badanej czynności przetwarzania, analizują informacje w zakresie:

- realizowanych operacji w ramach badanej czynności przetwarzania oraz ich wzajemnym powiązaniu;
- informacji o zasobach wykorzystywanych w przetwarzaniu danych w poszczególnych operacjach;
- zidentyfikowanych zasobach służących do przetwarzania danych w poszczególnych operacjach;
- podmiotach przetwarzających, którym powierzone jest lub ma być przetwarzanie danych,
- obszaru geograficznego przetwarzania.

w celu identyfikacji źródła ryzyk związanych z przetwarzaniem danych osobowych mogących prowadzić do przypadkowego ujawnienia danych osobowych (utraty poufności), nieuprawnionej modyfikacji danych lub ich zniszczenia (utrata integralności, dostępności).

Przy identyfikacji ryzyka, jako źródło informacji należy uwzględnić informacje ze zdarzeń przeszłych (incydenty bezpieczeństwa informacji).

Przykładowe ryzyka:
Utrata dostępności danych w wyniku pożaru
Utrata dostępności danych w wyniku powodzi lub zalania
Utrata dostępności danych w wyniku zniszczenia

Utrata dostępności, poufności danych w wyniku kradzieży
Utrata poufności danych w wyniku braku nadzoru
Utrata poufności, integralności lub dostępności w wyniku błędów pracownika
Utrata poufności, dostępności, integralności w wyniku działania złośliwego oprogramowania

Szacowanie poziomu ryzyka

Każde zidentyfikowane ryzyko powinno zostać przeanalizowane pod kątem prawdopodobieństwa jego materializacji oraz wystąpienia możliwych negatywnych skutków polegających na naruszeniu lub ograniczaniu praw lub wolności osób, których dane osobowe podlegają przetwarzaniu. Przede wszystkim prawa do prywatności, ale również między innymi naruszenia dobrego imienia, naruszenia poufności danych, czy też kradzieży tożsamości. Wybrana metoda powinna określać kryteria określania prawdopodobieństwa oraz dotkliwości zidentyfikowanych skutków dla podmiotów danych.

Katalog możliwych skutków wystąpienia/ materializacji ryzyka
Utrata kontroli nad własnymi danymi osobowymi
Ograniczenie możliwości realizowania praw z art.15-22 RODO
Ograniczenie możliwości realizowania innych praw
Kradzież lub sfałszowanie tożsamości
Dyskryminacja
Strata finansowa
Naruszenie dobrego imienia
Utrata poufności danych osobowych chronionych tajemnicą zawodową
Nieuprawnione odwrócenie Pseudonimizacji
Naruszenie lub ograniczenie wolności wypowiedzi
Ograniczenie swobody przemieszczania się
Naruszenie prywatności
inne niewymienione powyżej

Wskazany powyżej katalog możliwych skutków jest katalogiem otwartym i należy go uzupełnić biorąc pod uwagę charakter zidentyfikowanego ryzyka oraz specyfikę ocenianej czynności przetwarzania.

Po dokonaniu identyfikacji możliwych skutków materializacji ryzyka należy dokonać oceny jego wpływu na osoby, których dane dotyczą.

Postępowanie z ryzykiem

W celu przeciwdziałania materializacji ryzyka oraz minimalizacji oddziaływania jego skutków na osobę, której dane dotyczą, Agencje badawcze biorąc pod uwagę oszacowany poziom ryzyka, stan wiedzy technicznej oraz koszt, wdrażają odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić stopień bezpieczeństwa odpowiadający temu ryzyku.

Wybrana do stosowania metoda zarządzania ryzykiem powinna określać akceptowalny poziom ryzyka. W przypadku kiedy szacowany poziom ryzyka określono jako wysoki nie jest możliwe przetwarzanie. W takiej sytuacji niezbędne jest dokonanie oceny skutków dla ochrony danych.

Przed wdrożeniem dobrane środki techniczne i organizacyjne należy ocenić pod kątem ich skuteczności - obniżenia ryzyka do akceptowalnego poziomu.

Przykładowe środki techniczne i organizacyjne:

- Wprowadzenie dokumentacji określającej zasady przetwarzania danych osobowych w Agencji badawczej;
- Nadawanie upoważnień do przetwarzania danych osobowych;
- Szkolenie pracowników z zasad bezpieczeństwa i ochrony danych osobowych;
- Określenie zasad powiadamiania o wystąpieniu incydentu;
- Wyznaczenie bezpiecznych stref przetwarzania danych osobowych, fizyczne zabezpieczenie wejść do strefy bezpiecznej przed dostępem osób nieuprawnionych;
- Stosowanie zasad przechowywania dokumentacji papierowej – tzw. zasady czystego biurka;
- Stosowanie w strefach przetwarzania danych urządzeń wykrywających zdarzenia typu włamanie, pożar, zalanie oraz rozmieszczenie środków gaśniczych;
- Zasady przetwarzania danych poza wyznaczonymi strefami bezpiecznymi;
- Określenie zasad bezpiecznego korzystania ze sprzętu służbowego, w tym posługiwania się nośnikami zewnętrznymi;
- Zasady wycofywania i bezpiecznego niszczenia nośników takich jak dyski, pendrive, dokumenty papierowe;
- Zarządzanie uprawnieniami dostępu do danych osobowych w systemach teleinformatycznych w ten sposób, że dostęp jest ograniczony tylko i wyłącznie do konkretnych danych, niezbędnych do wykonywania przez daną osobę obowiązków służbowych;
- Wymuszanie polityki haseł o odpowiednim do ryzyka stopniu skomplikowania;

- Stosowanie uwierzytelnienia wieloskładnikowego;
- Wprowadzenie zasad zarządzania dostępem do systemów informatycznych;
- Klasyfikacji danych osobowych;
- Stosowanie szyfrowania danych przechowywanych, jak i przesyłanych;
- Wprowadzenie zasad zarządzania infrastrukturą teleinformatyczną;
- Procedury ciągłości działania i przywrócenia systemów po wystąpieniu katastrofy;
- Okresowe przeglądy, testowanie i badanie skuteczności zastosowanych zabezpieczeń.

Agencje badawcze powinny okresowo **nie rzadziej niż raz w roku** dokonywać przeglądu ryzyk, pod kątem identyfikacji nowych, zmiany poziomu istniejących ryzyk, jak również dokonywać przeglądu stosowania i skuteczności zastosowanych zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych.

Niezależnie od planowych przeglądów należy dokonać przeglądu ryzyk w przypadku wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych. Mając na uwadze fakt, że naruszenie ochrony danych jest w istocie ryzykiem, które się zmaterializowało należy w ramach przeglądu sprawdzić czy takie ryzyko zostało zidentyfikowane w procesie zarządzania ryzykiem. Jeśli tak, należy dokonać weryfikacji oceny skuteczności zastosowanych zabezpieczeń a w sytuacji braku wcześniejszej identyfikacji odnotować ryzyko.

8.3. Ocena skutków dla ochrony danych (DPIA)

Ocena skutków dla ochrony danych jest elementem systemu ochrony danych osobowych pozwalającym opisać przetwarzanie oraz ocenić jego konieczność i proporcjonalność, a także wspomagających zarządzanie ryzykiem naruszenia praw i wolności osób fizycznych wynikającym z przetwarzania danych osobowych.

Określenie konieczności przeprowadzenia oceny skutków

Agencje badawcze określają konieczność przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych osobowych przy użyciu poniższych kryteriów:

- Oceny skutków należy dokonać, gdy w wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka poziom ryzyka został określony jako wysoki;
- Należy zweryfikować, czy ocena skutków nie została przeprowadzona przez ustawodawcę w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjęciem danego aktu prawnego. Jeżeli tak, a przetwarzanie danych jest w tym przypadku niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego

ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c) RODO) lub przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (art 6 ust. 1 lit. e) RODO), **nie ma obowiązku przeprowadzenia oceny skutków;**

- Jeśli nie mamy do czynienia z wysokim poziomem ryzyka, który obliguje do wykonania oceny skutków a także nie spełniamy warunków zwolnienia w oparciu o ocenę skutków regulacji w związku z przyjęciem danego aktu prawnego (patrz punkty wyżej) rekomendowane jest zweryfikowanie, czy organ nadzorczy opublikował **wykaz operacji przetwarzania niepodlegających wymogowi oceny skutków** dla ochrony danych (patrz. art. 35 ust. 5 RODO), a jeśli tak, czy konkretna czynność/operacja przetwarzania znajduje się w tym wykazie. Jeśli tak, to przeprowadzenie oceny skutków dla ochrony danych **nie jest wymagane;**
- Jeśli żaden z warunków wskazanych w punktach drugim i trzecim powyżej nie jest spełniony, a poziom ryzyka określono jako niski, należy dodatkowo zweryfikować, czy czynność/operacja przetwarzania danych odpowiada przynajmniej jednemu z kryteriów wskazanych w tabeli poniżej. Jeśli tak**, ocenę skutków należy wykonać**.

	Kryterium
1.	**Ewaluacja lub ocena osób fizycznych** Czy przetwarzanie polega na ewaluacji lub ocenie osób fizycznych, w tym profilowaniu i przewidywaniu aspektów osobistych, takich jak aspekty dotyczące efektów pracy, sytuacji ekonomicznej, zdrowia itd.?
2.	**Zautomatyzowane podejmowanie decyzji** Czy ma miejsce zautomatyzowane (bez udziału czynnika ludzkiego) podejmowanie decyzji wywołujących skutki prawne lub podobne istotne skutki dla osób fizycznych?
3.	**Systematyczne monitorowanie** Czy ma miejsce systematyczne monitorowanie osób fizycznych, tj. przetwarzanie wykorzystywane do obserwacji i kontroli osób, których dane dotyczą, w tym dane zbierane poprzez systematyczne monitorowanie na dużą skalę miejsc dostępnych publicznie?
4.	**Dane biometryczne**

	Czy przetwarzane są dane biometryczne? Dane biometryczne to wrażliwe dane osobowe, które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego i dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby, takie jak wizerunek (geometria) twarzy lub dane daktyloskopijne.
5.	**Inne szczególne kategorie danych** Czy przetwarzane są szczególne kategorie danych? Szczególne kategorie danych to dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz dane biometryczne (patrz wyżej) lub genetyczne przetwarzane w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub dane dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.
6.	**Duża skala przetwarzania** Czy dane są przetwarzane na dużą skalę? Przy ocenianiu, czy dana operacja przetwarzania danych osobowych charakteryzuje się dużą skalą należy wziąć pod uwagę liczbę osób, których dane dotyczą, zakres przetwarzanych danych, okres przechowywania danych, oraz zakres geograficzny przetwarzanych danych.
7.	**Zestawy danych** Czy dana operacja przetwarzania danych osobowych zakłada dokonywanie porównania lub połączenia zestawów danych, w szczególności pochodzących z dwóch lub większej liczby operacji przetwarzania prowadzonych w różnych celach, z różnych baz danych i/lub przez różnych administratorów?
8.	**Dane dotyczące osób wymagających szczególnej opieki** Czy przetwarzane są dane osób fizycznych wymagających szczególnej ochrony? Czy ma miejsce przetwarzanie danych osób fizycznych w sytuacji, gdy ma miejsce zwiększony brak równowagi sił w relacji pomiędzy osobą, której dane dotyczą, a administratorem?
9.	**Innowacyjne rozwiązania** Czy operacja przetwarzania danych zakłada wykorzystywanie lub zastosowanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych lub organizacyjnych?
10.	**Transfer danych**

	Czy w ramach danej operacji przetwarzania dane będą przekazywane do państwa trzeciego, czyli państwa znajdującego się poza Europejskim Obszarem Gospodarczym, dla którego nie istnieje decyzja Komisji Europejskiej stwierdzająca odpowiedni poziom ochrony danych?
11.	**Ograniczenia dla podmiotów danych** Czy przetwarzanie samo w sobie uniemożliwia osobom, których dane dotyczą, wykonywanie prawa lub korzystania z usługi lub umowy, bądź też znacząco je ogranicza?

- Nawet jeśli wykonanie oceny skutków nie wynika z wyżej wskazanych punktów, niezbędne jest dodatkowe zweryfikowanie tego obowiązku poprzez zidentyfikowanie, czy czynność/operacja przetwarzania figuruje w wykazie operacji przetwarzania podlegających wymogowi oceny skutków dla ochrony danych (wykaz opublikowany przez Organ nadzorczy). Jeśli tak, **Agencja badawcza wykonuje ocenę skutków** bez względu na określony poziom ryzyka.

Agencja badawcza w każdym przypadku może dokonać oceny skutków dla ochrony danych, bez względu na wynik analizy konieczności jej wykonania w danym przypadku.

Sporządzenie oceny skutków

Ocena skutków musi zawierać co najmniej:

- systematyczny opis planowanych operacji przetwarzania i celów przetwarzania, w tym, gdy ma to zastosowanie - prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora;
- ocenę, czy operacje przetwarzania są niezbędne oraz proporcjonalne w stosunku do celów;
- ocenę ryzyka naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą;
- środki planowane w celu zaradzenia ryzyku, w tym zabezpieczenia oraz środki i mechanizmy bezpieczeństwa mające zapewnić ochronę danych osobowych i wykazać przestrzeganie RODO, z uwzględnieniem praw i prawnie uzasadnionych interesów osób, których dane dotyczą, i innych osób, których sprawa dotyczy.

Uprzednie konsultacje z organem nadzorczym

Jeśli Agencja badawcza, mimo przeprowadzonej oceny skutków, nie będzie w stanie obniżyć wysokiego ryzyka, konieczna będzie konsultacja z Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Przeglądy

W razie potrzeby, przynajmniej gdy zmienia się ryzyko wynikające z operacji przetwarzania, Agencja badawcza dokonuje przeglądu sporządzonej oceny, aby stwierdzić, czy przetwarzanie odbywa się zgodnie z oceną skutków dla ochrony danych.

Rozdział 9. Naruszenia ochrony danych osobowych

Agencje badawcze zobowiązane są do odpowiedniego reagowania w przypadku wystąpienia naruszeń ochrony danych osobowych, w tym do odpowiedniego dokumentowania podjętych w tym zakresie działań oraz – w określonych przypadkach – do zgłaszania naruszeń do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych lub informowania o nich osób, których dane dotyczą.

W przypadku naruszenia ochrony danych osobowych, Agencje badawcze bez zbędnej zwłoki – w miarę możliwości, nie później niż w terminie 72 godzin po stwierdzeniu naruszenia – zgłaszają je Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych, **chyba że jest mało prawdopodobne, by naruszenie to skutkowało ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych**.

Zgłaszanie naruszeń ochrony danych osobowych do organu nadzorczego służy przede wszystkim łagodzeniu ich negatywnych skutków dla osób, których dane dotyczą. Organ nadzorczy może udzielić w tym celu Agencji badawczej wskazówek dotyczących podjętych działań oraz zalecić wdrożenie dodatkowych środków. Zgłaszając naruszenia ochrony danych, Agencje badawcze zapewniają również przejrzystość oraz rozliczalność podejmowanych przez siebie działań w tym zakresie, co może pozytywnie wpłynąć na zwiększenie poziomu ochrony danych osobowych w Agencjach badawczych.

Jeżeli ocena naruszenia przeprowadzona przez Agencję badawczą wykaże, że naruszenie ochrony danych osobowych może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, **Agencja badawcza bez zbędnej zwłoki zawiadamia osobę, której dane dotyczą, o takim naruszeniu**.

Niezwłoczne zawiadomienie o naruszeniu, osoby, której dane dotyczą, służy przede wszystkim poinformowaniu tej osoby o możliwych negatywnych skutkach naruszenia oraz umożliwieniu jej

podjęcia odpowiednich działań zapobiegawczych (np. zastrzeżenia numeru PESEL, jeżeli w wyniku naruszenia został on przekazany osobie nieuprawnionej).

Agencje badawcze zobowiązane są do dokumentowania wszelkich naruszeń ochrony danych osobowych, w tym okoliczności naruszeń ochrony danych osobowych, ich skutków oraz podjętych działań zaradczych. W tym celu Agencje badawcze prowadzą rejestr naruszeń.

W zakresie postępowania z naruszeniami ochrony danych osobowych oraz ich dokumentowania, Agencje badawcze zobowiązane są do uwzględnienia wskazówek zawartych w Wytycznych EROD 9/2022 dotyczących zgłaszania naruszeń na gruncie RODO[7] oraz aktualnym poradniku Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych dotyczącym obowiązków administratorów związanych z naruszeniami ochrony danych osobowych[8].

Rozdział 10. Inspektor Ochrony Danych

Agencje badawcze, które przystąpią do stosowania niniejszego Kodeksu, zobowiązane są do wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych („IOD"). Zaletą wyznaczenia IOD jest zapewnienie Agencji badawczej dodatkowego merytorycznego wsparcia na płaszczyźnie zgodności przetwarzania danych osobowych z prawem. Wyznaczenie IOD może także stanowić jeden z elementów wykazywania przez Agencje przestrzegania RODO (zasada rozliczalności).

Informacja o wyznaczeniu IOD powinna być łatwo dostępna dla osób, których dane dotyczą m.in. udostępniona na stronie internetowej Agencji badawczej (zaleca się, aby taka informacja była zawarta w wyodrębnionej części strony internetowej Agencji dotyczącej ochrony danych osobowych, np. w zakładce kontakt, RODO itp.) Każda Agencja badawcza powinna dokonać indywidualnej analizy w celu określenia miejsca umieszczenia danych kontaktowych IOD, tak aby umożliwić szybkie i łatwe ich wyszukiwanie.

[7] Wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych 9/2022 dotyczące zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych na gruncie RODO

[8] Poradnik Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych dotyczący obowiązków administratorów związanych z naruszeniami ochrony danych osobowych (Poradnik dostępny na stronie internetowej organu nadzorczego).

Agencja badawcza udostępnia następujące dane IOD:

- imię,
- nazwisko oraz
- adres poczty elektronicznej lub numer telefonu IOD.

Rekomendowane jest aby osoba pełniąca funkcję IOD wspierała Agencję badawczą w zakresie spraw dotyczących ochrony danych osobowych oraz uprawnień IOD wskazanych w RODO. Połączenie funkcji IOD z innymi obowiązkami nie jest wykluczone. Agencja badawcza zobowiązana jest jednak odpowiednio przenalizować, czy wykluczony został konflikt interesów, o którym mowa w RODO oraz czy zakres dodatkowych obowiązków nie uniemożliwia IOD faktycznego realizowania jego obowiązków wynikających z przepisów RODO. Stosownie do Wytycznych dotyczących inspektorów ochrony danych[9], IOD nie może w Agencji badawczej zajmować stanowisk, na których są podejmowane decyzje co do celów i sposobów przetwarzania danych osobowych lub realizowane są obowiązki administratora. Tym samym, zależnie od rodzaju działalności, rozmiaru i struktury Agencji badawczej dobrą praktyką może być m.in.:

- określenie stanowisk niezgodnych z funkcją IOD;
- opracowanie wewnętrznych zasad pozwalających uniknąć konfliktu interesów;
- zapewnienie bardziej ogólnego wyjaśnienia dotyczącego konfliktów interesów;
- zadeklarowanie, że IOD nie ma konfliktu interesów w odniesieniu do pełnionej przez siebie funkcji, celem zwiększenia świadomości na temat tego wymogu;
- wprowadzenie zabezpieczeń do wewnętrznych zasad organizacji oraz zapewnienie, aby ogłoszenie o naborze na stanowisko IOD lub umowa o świadczenie usług były wystarczająco jasne i precyzyjne, aby uniknąć konfliktu interesów. W tym kontekście należy również mieć na uwadze, że konflikty interesów mogą przybierać różne formy w zależności od tego, czy rekrutacja na stanowisko IOD ma charakter wewnętrzny lub zewnętrzny.

Administrator zobowiązany jest udzielić wsparcia IOD, poprzez zapewnienie niezbędnych zasobów do wykonania tych zadań. Szczegółowych wskazówek w tym zakresie Agencje badawcze powinny

[9] Wytyczne Grupy Roboczej art. 29 dotyczące inspektorów ochrony danych (WP 243 rev. 01), przyjęte 13 grudnia 2016 r. Ostatnio zmienione i przyjęte 5 kwietnia 2017 r.

szukać w Wytycznych dotyczących inspektorów ochrony danych[10], stanowiskach i decyzjach Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz orzecznictwie sądowym. Wytyczne dotyczące inspektorów ochrony danych opowiadają się za szerokim rozumieniem zasobów, do których zaliczyć należy m.in.:

- czas niezbędny do wywiązywania się z przydzielonych obowiązków;
- udzielanie wsparcia w postaci zasobów finansowych, infrastruktury (pomieszczenia, urządzenia, wyposażenia) oraz pracowników;
- oficjalne powiadomienie wszystkich pracowników o wyznaczeniu IOD w celu zapewnienia, aby wszyscy w organizacji wiedzieli o jego istnieniu i pełnionej przez niego funkcji;
- niezbędny dostęp do innych działów, np. HR, działu prawnego, informatycznego itd., w celu zapewnienia IOD niezbędnego wsparcia i informacji;
- doskonalenie zawodowe – IOD musi mieć zapewnioną możliwość ciągłego odświeżania wiedzy z dziedziny ochrony danych osobowych. Celem administratora powinno być ciągłe poszerzanie wiedzy IOD oraz zachęcanie go do udziału w kursach szkoleniowych poświęconych ochronie danych i innych formach doskonalenia zawodowego.

Część II: Zagadnienia szczegółowe

Rozdział 11. Badania terenowe

11.1. Sposób realizacji badania

Badanie polega na przeprowadzeniu osobiście ankiety w terenie przez Ankietera (*face to face*).

11.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

[10] Wytyczne Grupy Roboczej art. 29 dotyczące inspektorów ochrony danych (WP 243 rev. 01), przyjęte 13 grudnia 2016 r. Ostatnio zmienione i przyjęte 5 kwietnia 2017 r.

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.1. Kodeksu („Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych", w badaniu terenowym Agencja badawcza co do zasady występuje w roli administratora. Podstawą przeprowadzenia badania w terenie jest zgoda osoby, której dane dotyczą. Zgoda wyrażana jest w celu wzięcia udziału w badaniu. Dodatkowo zbierana jest odrębna zgoda Respondenta w celu przeprowadzenia kontroli badania.

11.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.5. Kodeksu („Obowiązek informacyjny"), przy badaniach terenowych faktyczna realizacja obowiązku informacyjnego – będącego w istocie prawnym obowiązkiem administratora - spoczywa na Ankieterach, którzy przed odebraniem zgody Respondenta na przetwarzanie danych osobowych powinni przekazać Respondentowi informacje, o których mowa w art. 13 RODO w formie dokumentu papierowego lub poprzez wyświetlenie ich na ekranie urządzenia, za pomocą którego zbierane są dane w wywiadzie terenowym, np. laptop, tablet, smartfon bądź odczytanie Respondentowi tych informacji, jeśli będzie to dla niego dogodniejsza forma.

11.4. Okres przechowywania danych osobowych

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania terenowego występuje w roli administratora, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania terenowego występuje w roli podmiotu przetwarzającego, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

11.5. Udostępnienie wyników badań

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w Rozdziale 6. Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych"), Agencje badawcze co do zasady nie udostępniają danych osobowych Respondentów Klientom, a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych. Dane osobowe

Respondenta mogą być wraz z Danymi ankietowymi udostępnione Klientowi wyłącznie, gdy Respondent wyraził zgodę na takie udostępnienie.

Dane osobowe Respondentów mogą być przekazane innym podmiotom wyłącznie w celu przeprowadzenia kontroli, jeżeli Respondent wyraził zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych w tym celu. Podmiotami tymi są audytorzy tj. inne firmy badawcze, które sprawdzają jakość wykonanego badania. W przypadku kiedy Respondent nie wyraził zgody na kontrolę badania, niedopuszczalne jest udostępnienie jego danych osobowych firmie badawczej, będącej audytorem.

Rozdział 12. Badanie CATI

12.1. Sposób realizacji badania

Numer telefonu stanowi dane osobowe, a jego przetwarzanie podlega pod Rozporządzenie.

Metoda losowego generowania numerów telefonu - random digit dialing („RDD") jest znana i powszechnie wykorzystywana w branży badawczej na całym świecie, przykładowo w sondażach politycznych.

Opis metody RDD

Numery telefonów są losowo dobierane (generowane) z zakresu numeracji telefonicznej. W Polsce zakresy numeracji udostępnia nieodpłatnie Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, w Tablicach Zagospodarowania Numeracji (TZN) na stronie internetowej https://numeracja.uke.gov.pl/. TZN zawierają wszystkie identyfikatory zakończeń publicznej sieci telekomunikacyjnej – numery telefonów – przyznane przedsiębiorcom telekomunikacyjnym.

Podkreślenia wymaga, że Agencja badawcza nie pozyskuje od Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej bazy numerów telefonów, a wyłącznie możliwe prefixy.

Agencja badawcza dobiera losowo (generuje) numery z zakresów objętych przez TZN, i od tego momentu wchodzi w posiadanie numeru telefonu, a więc rozpoczyna przetwarzanie danych osobowych. Podkreślenia wymaga jednak, że pomimo posiadania numeru telefonu, Agencja

badawcza dysponuje początkowo tylko informacją określającą parametry techniczne zakończenia sieci telekomunikacyjnej, np. czy jest to urządzenie stacjonarne, czy ruchome, a w przypadku tzw. numerów geograficznych – dodatkowo wskaźnikiem obszaru geograficznego, wykorzystywanym do kierowania połączeń do stałej lokalizacji zakończenia sieci. Możliwość przenoszenia numerów sprawia jednak, że nawet te podstawowe informacje nie są pewne. Agencja badawcza, która inicjuje połączenie metodą RDD, nie posiada na tym etapie żadnej informacji o abonencie, np. czy jest osobą prawną czy fizyczną. Nie dysponuje także informacją o użytkowniku końcowym.

Bez względu na powyższe, Ankieter od razu po nawiązaniu połączenia informuje o nagrywaniu rozmowy i spełnia obowiązek informacyjny, zgodnie z RODO, przedstawia siebie i firmę badawczą oraz następnie zaprasza do udziału w badaniu. Podstawą przetwarzania danych osobowych jest zgoda osoby, której dane dotyczą na przetwarzanie jej danych w celu przeprowadzenia badania. W przypadku odmowy udziału w badaniu, Ankieter kończy połączenie, bez zapisywania jakichkolwiek danych osobowych użytkownika końcowego, do których mógł mieć dostęp w trakcie rozmowy. Nagranie z takiej rozmowy jest niezwłocznie usuwane.

12.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.1. Kodeksu („Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych", w badaniu CATI Agencja badawcza co do zasady występuje w roli administratora. Podstawą przeprowadzenia Badania CATI jest zgoda osoby, której dane dotyczą. Zgoda wyrażana jest zarówno na przetwarzanie danych w celu udziału w badaniu, jak również odrębnie na ewentualne przetwarzanie danych osobowych Respondenta w celu przeprowadzenia kontroli badania.

12.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Ankieter dzwoniąc w imieniu Agencji badawczej do Respondenta powinien go poinformować o:

L.p.	ZAKRES INFORMACJI SKŁADAJĄCYCH SIĘ NA TZW. „PIERWSZĄ WARSTWĘ OBOWIĄZKU INFORMACYJNEGO”	PRZYKŁAD PRZEKAZANIA RESPONDENTOWI OKREŚLONEJ INFORMACJI
1.	Danych administratora (Agencji badawczej) oraz kontakt do powołanego w Agencji Inspektora Ochrony Danych	Agencja badawcza Sp. z o.o.; kontakt do powołanego w Agencji Inspektora Ochrony Danych
2.	Celu przetwarzania danych	Przeprowadzenie określonego badania (doprecyzować jego rodzaj)
3.	Wymienić prawa, jakie przysługują osobie, której dane dotyczą na gruncie RODO	Prawo dostępu do danych, prawo ich sprostowania i uzupełnienia, prawo do usunięcia danych, prawo do ograniczenia przetwarzania danych, prawo do przenoszenia danych, prawo do wyrażenia sprzeciwu, prawo do wycofania zgody oraz prawo zgłoszenia skargi do organu nadzorczego
4.	Poinformować Respondenta, że pozostałe informacje dot. przetwarzania danych są dostępne np. w polityce prywatności Agencji badawczej, zamieszczonej na konkretnej stronie internetowej lub - na życzenie Respondenta - odczytanie mu pozostałych informacji przez telefon.	Więcej informacji o przetwarzaniu danych znajduje się w naszej polityce prywatności dostępnej na stronie www.[....] lub Dodatkowe informacje na temat tego, jak Agencja przetwarza dane osobowe, mogę odczytać teraz lub podać na koniec rozmowy.

Jak zaznaczono w I części Kodeksu, powyższy obowiązek nie aktualizuje się po stronie Agencji badawczej, w sytuacji, gdy działa ona jako podmiot przetwarzający. Wówczas obowiązek informacyjny spoczywa na zleceniodawcy badania, tj. Kliencie, który powierzył Agencji badawczej

przetwarzanie danych osobowych Respondentów, chyba że strony w umowie powierzenia postanowiły inaczej. Na przykład w umowie powierzenia Klient wraz z Agencją badawczą mogą określić, że Agencja badawcza w imieniu Klienta zrealizuje obowiązek informacyjny, którego treść dostarczy Agencji badawczej Klient.

12.4. Okres przechowywania danych osobowych

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania CATI występuje w roli administratora, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania CATI występuje w roli podmiotu przetwarzającego, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

12.5. Udostępnienie wyników badań

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w Rozdziale 6. Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych"), Agencje badawcze co do zasady nie udostępniają danych osobowych Respondentów Klientom, a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych. Dane osobowe Respondenta mogą być wraz z Danymi ankietowymi udostępnione Klientowi, wyłącznie gdy Respondent wyraził zgodę na takie udostępnienie.

Dane osobowe Respondentów mogą być przekazane innym podmiotom wyłącznie w celu przeprowadzenia kontroli, jeżeli Respondent wyraził zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych w tym celu. Podmiotami tymi są audytorzy tj. inne firmy badawcze, które sprawdzają jakość wykonanego badania. W przypadku kiedy Respondent nie wyraził zgody na kontrolę badania, niedopuszczalne jest udostępnienie jego danych osobowych firmie badawczej, będącej audytorem.

Rozdział 13. Badanie jakości obsługi klienta (*Mystery shopper)*

13.1. Sposób realizacji badania

W Badaniach *mystery shopper* Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego. Następuje to w sytuacji powierzenia przez Klienta danych osobowych Respondentów Agencji badawczej do przetwarzania, w celu przeprowadzenia przez nią badania. Respondentem w badaniu *Mystery shopper* jest pracownik lub współpracownik Klienta (osoba współpracująca w oparciu o umowę cywilnoprawną).

Samo badanie polega na wizycie Tajemniczego klienta z Agencji badawczej najczęściej w placówce Klienta zlecającego badanie. Tajemniczy klient wciela się w rolę klienta i udaje się do placówki Klienta celem na przykład „dokonania zakupu". W oparciu o wcześniej przygotowany scenariusz badania, Tajemniczy klient zwraca uwagę na wskazane w nim elementy (np. jakość obsługi, sposób promowania produktów/usług, wygląd placówki). Przebieg wizyty zapisywany jest w kwestionariuszu z pytaniami zamkniętymi (odpowiedź TAK/NIE) bądź z zagadnieniami otwartymi pozwalającymi na poczynienie przez Tajemniczego klienta uwag, czy też komentarzy. Na tej podstawie przygotowywana jest analiza oraz sporządzany jest wynik badania. Badanie to ma celu między innymi zweryfikowanie zgodności postępowania pracowników lub współpracowników Klienta, z przyjętymi przez niego standardami obsługi klienta oraz wypracowanie kierunków rozwoju, doskonalenia umiejętności.

Badanie *myster shopper* u konkurencji Klienta

Niedopuszczalne jest przeprowadzanie Badania *mystery shopper* u konkurencji Klienta, w którym przetwarzane są jakiekolwiek dane pracowników lub współpracowników konkurenta Klienta. Przeprowadzone może być jedynie badanie, w którym Tajemniczy klient opisuje wyniki przeprowadzonej obserwacji, w sposób w pełni anonimowy i pozbawiony jakichkolwiek informacji umożliwiających identyfikację osób fizycznych.

13.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

W opisywanym badaniu to na administratorze, czyli Kliencie zlecającym badanie ciąży obowiązek legitymowania się odpowiednią podstawą prawną z RODO do przetwarzania danych osobowych uczestników badania. Agencja badawcza przetwarza powierzone dane osobowe na podstawie art. 28 RODO tj. w oparciu o zawartą umowę powierzenia z Klientem.

13.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Obowiązek informacyjny spełniany jest przed realizacją badania. Spełnienie obowiązku informacyjnego wobec osób objętych badaniem leży po stronie Klienta.

Przed realizacją badania Klient przekazuje Agencji badawczej oświadczenie o spełnieniu obowiązku informacyjnego wobec przyszłych uczestników badania w zakresie możliwości uczestnictwa w badaniu. Powyższe oświadczenie powinno znajdować się w treści samej umowy powierzenia danych osobowych zawartej przez Agencję badawczą oraz Klienta. Odebranie ww. oświadczenia od Klienta na etapie zawierania umowy powierzenia jest obowiązkowe. Zmierza ono do zminimalizowania ryzyka związanego z potencjalnym rozpoczęciem przetwarzania danych osobowych bez spełnienia obowiązku informacyjnego.

13.4. Okres przechowywania danych osobowych

Dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

13.5. Udostępnienie wyników badań

Wyniki badań zleconych przez Klienta przekazywane są Klientowi przez Agencje badawcze zgodnie z zakresem zawartej umowy powierzenia.

Rozdział 14. Badania jakości z wykorzystaniem kamer (Eyetracking)

14.1. Sposób realizacji badania

Badanie Eyetracking to badanie, którego celem jest zrozumienie procesów uwagi wzrokowej Respondenta. Badanie polega na obserwacji przy użyciu specjalnie zaprojektowanej kamery sposobu postrzegania przez ludzi obiektu znajdującego się przed nimi np. stronę internetową, półkę sklepową czy reklamę. Badanie przeprowadzane jest przy użyciu (założeniu) przez Respondenta specjalnych okularów, które wyposażone są w ww. kamerę. Wynikiem badania jest informacja o tym, jak na przykład klienci sklepu postrzegają towary, produkty rozlokowane na półkach, które towary, produkty przyciągają ich uwagę i są przez nich wybierane.

Opis metody

Eyetracking jest techniką rejestracji aktywności wzrokowej Respondentów za pomocą śledzenia ruchów gałek ocznych lub/oraz mierzeniu czasu reakcji badanej osoby na reklamę. W badaniu nie są przetwarzane szczególne kategorie danych osobowych, w tym dane biometryczne, gdyż wizerunek gałek ocznych utrwalany na kamerze nie jest przetwarzany takimi metodami technicznymi, które umożliwiałyby jednoznaczną identyfikację osoby fizycznej lub potwierdzały jej tożsamość. W ramach badania nie są tworzone przez Agencje żadne bazy danych, zawierające zapis danych biometrycznych. Technologia ET umożliwia jedynie śledzenie, obserwowanie ruchów gałki ocznej. Podczas kalibracji pozycja oka zostaje nałożona na oglądany obraz, bez rejestracji danych takich jak np. rozstaw źrenic, twarz Respondenta. Agencje nie rejestrują i nie zapisują unikalnych parametrów oka Respondenta (siatkówka), które w jakikolwiek sposób umożliwiłyby jego identyfikację.

Ruchy gałki ocznej składają się z fiksacji (momentów, gdy wzrok zatrzymuje się na elemencie obrazu na ok. 1/3 s) i sakad (skokowych ruchów oczu w nowe miejsce).

Analiza obrazu odbywa się tylko w czasie fiksacji. Im dłuższy czas fiksacji, tym bardziej złożone procesy poznawcze. Efektem badania jest film video z nałożonymi fiksacjami / sakadami na ruchomy obraz, który był przedmiotem badania

14.2. Podstawa prawna przetwarzania danych oraz spełnienie obowiązku informacyjnego

W badaniu Eyetracking Agencja badawcza występuje w roli administratora. Podstawą przetwarzania danych osobowych Respondenta przez Agencję badawczą w badaniu Eyetracking jest art. 6 ust. 1 lit. a RODO. Zgoda osoby, której dane dotyczą jest wyrażana po uprzednim zapoznaniu się z obowiązkiem informacyjnym, spełnionym przez Agencję badawczą. Obowiązek informacyjny powinien zawierać wszystkie elementy z art. 13 RODO, w tym w szczególności kategorie odbiorców danych osobowych (np. zewnętrzne firmy, które dostarczają oprogramowanie wykorzystywane przy badaniu Eyetracking).

14.3. Okres przechowywania danych osobowych

Dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

14.4. Udostępnienie wyników badań

Agencje badawcze co do zasady nie udostępniają danych osobowych Respondentów Klientom, a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych. Dane osobowe Respondenta mogą być udostępnione Klientowi, wyłącznie gdy Respondent wyraził zgodę na takie udostępnienie.

Rozdział 15. Badania jakościowe (na przykładzie Zogniskowanych Wywiadów Grupowych)

15.1. Sposób realizacji badania

Badanie fokusowe polega na dyskusji grupy Respondentów wybranych z uwagi na cechy niezbędne dla danego badania (np. wiek, płeć, wykształcenie). Dyskusją kieruje Badacz. Przebieg badania jest utrwalany na nośnikach audiowizualnych. Następnie, na tej podstawie, dokonywana jest analiza wypowiedzi oraz niekiedy gestów, czy też mimiki twarzy Respondentów uczestniczących w grupie.

15.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.1. Kodeksu („Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych", w badaniu jakościowym Agencja badawcza co do zasady występuje w roli administratora. Przed przystąpieniem do realizacji badania z zaproszonymi do udziału Respondentami Agencja badawcza odbiera pisemną zgodę na przetwarzanie danych osobowych. Podstawę przetwarzania danych w świetle RODO stanowi art. 6 ust. 1 lit. a) RODO. W przypadku badań jakościowych podstawą przetwarzania danych osobowych może być również art. 6 ust. 1 lit. b) RODO. Powyższa przesłanka ma zastosowanie do badań, za które Respondent otrzymuje wynagrodzenie.

Istotne jest przy tym również, aby poza wszelkimi informacjami związanymi z przetwarzaniem danych osobowych Respondenta określonych w art. 13 RODO, Respondent otrzymał dokładną informację na czym polega badanie oraz wskazanie, że jego przebieg jest utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk i obraz. W zakresie ewentualnego udostępnienia przez Agencję badawczą danych osobowych Respondenta Klientowi zastosowanie znajdują rozważania poczynione w Rozdziale 6 („Udostępnienie danych osobowych"). W Badaniach jakościowych obserwatorem badania może być osoba wskazana przez Klienta, o ile Respondent wyraził zgodę na udział obserwatora w przeprowadzonym badaniu, zaś taki obserwator podpisał oświadczenie o zobowiązaniu się do zachowania w tajemnicy wszelkich danych osobowych, z którymi mógł zapoznać się w tracie powyższego badania.

15.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.5. Kodeksu („Obowiązek informacyjny"), obowiązek informacyjny spełniany jest przez Agencje badawcze:

- przed podpisaniem przez Respondenta oświadczenia zgody na udział w badaniu. Klauzula z treścią obowiązku informacyjnego zamieszczana jest pod oświadczeniem zgody na udział w badaniu lub stanowi do niego załącznik; albo
- przed podpisaniem umowy z Respondentem. Klauzula z treścią obowiązku informacyjnego zamieszczana jest pod umową lub stanowi do niej załącznik.

15.4. Okres przechowywania danych osobowych

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania jakościowego występuje w roli administratora, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

Jeżeli Agencja badawcza w ramach realizacji badania jakościowego występuje w roli podmiotu przetwarzającego, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

15.5. Udostępnienie wyników badań

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w Rozdziale 6. Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych"), Agencje badawcze co do zasady nie udostępniają danych osobowych uczestników badań Klientom, a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania wraz z wynikami, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych uczestników badań.

W zakresie ewentualnego udostępnienia danych osobowych Respondenta Klientowi Agencji zastosowanie znajdują rozważania poczynione w Rozdziale 6 Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych").

W przypadku żądania przez Klienta udostępnienia mu nagrań z przebiegu badań, konieczne jest uzyskanie zgody Respondentów na udostępnienie ich danych Klientowi oraz poinformowanie ich o takim sposobie przetwarzania danych osobowych. Wzór klauzuli zgody na udostępnienie danych przez Agencję badawczą na rzecz zleceniodawcy badania wraz z klauzulą informacyjną (z art. 13 i 14 RODO) stanowi załącznik nr 2 do Kodeksu. Agencja badawcza może, ale nie musi posługiwać się zaproponowanym wzorem w załączniku nr 2 do Kodeksu.

Jeżeli w ramach realizacji badania jakościowego, Agencja występuje w roli administratora, w przypadku udostępnienia Klientowi podglądu przebiegu badania w formie video-streamingu, Agencja badawcza zobowiązana jest zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia techniczne połączenia. Agencja badawcza może udostępnić możliwość podglądu w formie video-streamingu jedynie dedykowanym osobom, wskazanym przez Klienta, o ile Respondent wyraził zgodę na udział obserwatora w przeprowadzonym badaniu, a obserwator podpisał oświadczenie o zobowiązaniu się do zachowania w tajemnicy wszelkich danych osobowych, z którymi może zapoznać się w tracie obserwacji przebiegu badania. Niedopuszczalne jest dokonywanie rejestracji nagrań przez obserwatora, o czym powinien on zostać poinformowany przez Agencję badawczą przed udostępnieniem mu możliwości dołączenia do obserwacji badania w formie video-streamingu. Agencja badawcza, przed pozyskaniem zgody Respondenta na udostępnienie obserwacji w formie video-streaming, informuje Respondentów o możliwości udostępnieniu Klientowi podglądu przebiegu badania w formie video-streamingu oraz konsekwencjach udzielenia takiej zgody.

Rozdział 16. Badania telemetryczne

16.1. Sposób realizacji badania

Badanie telemetryczne polega na zamontowaniu, w dobranych przez Agencje badawcze gospodarstwach domowych, specjalnego urządzenia pomiarowego, umożliwiającego pomiar tego, co jest oglądane przez Respondenta lub członków gospodarstwa domowego Respondenta. Zainstalowane urządzenie pomiarowe umożliwia Respondentowi zadeklarowanie, kto w danym momencie ogląda wybrane treści wideo. Zastosowanie przez Agencję konkretnego urządzenia pomiarowego zależy od dostępnej w danej chwili technologii. Przykładowo, urządzenie pomiarowe może umożliwiać przypisanie do Respondenta lub członków gospodarstwa domowego Respondenta konkretnych przycisków na urządzeniu, których wciśnięcie będzie oznaczało deklarację, że Respondent lub członek gospodarstwa domowego Respondenta w danej chwili oglądają konkretną treść video.

16.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

W badaniu telemetrycznym Agencja badawcza występuje w roli administratora. Podstawą przeprowadzenia badania telemetrycznego jest umowa cywilnoprawna zawarta z „głową gospodarstwa domowego” – tj. art. 6 ust. 1 lit. b) RODO (która stanowi podstawę przetwarzania danych osobowych w celu realizacji badania). Za „głowę gospodarstwa domowego” Agencje badawcze uznają osobę odpowiedzialną w określonym gospodarstwie domowym za podejmowanie decyzji zakupowych. W badaniu telemetrycznym Respondentem jest „głowa gospodarstwa domowego”.

Agencje co do zasady w przedmiotowym badaniu nie pozyskują danych osobowych członków gospodarstwa domowego Respondenta. W przypadku kiedy dane takie są niezbędne do przeprowadzenia określonego badania, od członków gospodarstwa domowego odbierana jest zgoda na udział w badaniu (która stanowi podstawę przetwarzania danych osobowych w celu realizacji badania) oraz spełniany jest wobec nich obowiązek informacyjny. Agencja zobowiązana jest przekazać odrębną klauzulę informacyjną dla małoletniego domownika, która powinna być sformułowana tak jasnym i prostym językiem, by dziecko mogło ją bez trudu zrozumieć.

16.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Obowiązek informacyjny spełniany jest przez Agencje badawcze względem Respondenta przed podpisaniem z nim umowy. Klauzula z treścią obowiązku informacyjnego zamieszczana jest pod umową lub stanowi do niej załącznik.

16.4. Okres przechowywania danych osobowych

Dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

16.5. Udostępnienie wyników badań

Agencja badawcza nie udostępnia danych osobowych Respondentów Klientom, a przekazuje im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych Respondentów. Ewentualnie dane osobowe mogą być udostępnione Klientowi wyłącznie, gdy Respondent wyraził odrębną zgodę na takie udostępnienie.

Rozdział 17. Badania prowadzone za pośrednictwem Internetu

17.1. Sposób realizacji badania

Badanie polega na wypełnianiu ankiet przez zaproszonych do udziału w badaniu Respondentów. Badanie odbywa się za pośrednictwem Internetu, bez udziału Ankietera bądź Badacza. Po wstępnej analizie profili Respondentów, do wybranej grupy kierowane są na podane adresy e-mail zaproszenia do udziału w badaniu wraz z linkiem do ankiety.

17.2. Ze względu na sposób pozyskania Respondentów do badań internetowych wyróżnia się:

- badania na internetowych panelach konsumenckich (panel internetowy);
- ankiety wyświetlane w zasobach Internetu (np. *pop-ups*);
- Badania CAWI z użyciem baz danych.

17.3. Podstawa prawna przetwarzania danych

Badania na internetowych panelach konsumenckich

W badaniu na internetowych panelach konsumenckich Agencja badawcza występuje w roli administratora. Dla badań prowadzonych na internetowych panelach konsumenckich podstawą przetwarzania danych osobowych jest akceptacja regulaminu panelu internetowego, która równoznaczna jest z zawarciem umowy cywilnoprawnej. Bez akceptacji regulaminu nie jest możliwe założenie konta i aktywne uczestniczenie w badaniach. W świetle przepisów RODO podstawą przetwarzania będzie art. 6 ust. 1 lit. b) RODO, to jest realizacja umowy.

Ankiety wyświetlane w zasobach Internetu (np. *pop-ups*)

W badaniu związanym z wyświetlaniem ankiet w zasobach Internetu Agencja badawcza występuje w roli administratora. Podstawę prawną dla przetwarzania danych osobowych stanowić będzie zgoda Respondenta (art. 6 ust. 1 lit. a) RODO).

Badania CAWI z użyciem baz danych

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.1. Kodeksu („Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych", w badaniu CAWI z użyciem baz danych Agencja badawcza co do zasady występuje w roli administratora. Podstawę prawną dla przetwarzania danych osobowych stanowić będzie zgoda Respondenta w przypadku pozyskania adresu e-mail od innych podmiotów np. firm prowadzących bazy danych, czy z portali internetowych. Agencje badawcze korzystają wyłącznie z dostawców baz, którzy zagwarantowali legalność pozyskania danych osobowych tj. baza danych zawiera odpowiednie zgody na przetwarzanie danych osobowych przez samych dostawców bazy jak i zgodę na przetwarzanie danych przez podmioty trzecie, współpracujące z dostawcą bazy. Dane są pozyskane od firm zajmujących się profesjonalnie pozyskiwaniem danych. Na etapie spełnienia obowiązku informacyjnego z art. 14 RODO osoba, której dane dotyczą jest informowana o źródle pozyskania jej danych osobowych.

Agencje badawcze wykonują również Badania CAWI na bazach danych osobowych otrzymanych od Klientów. Wówczas to na administratorze, czyli Kliencie zlecającym badanie, ciąży obowiązek legitymowania się odpowiednią podstawą prawną z RODO do przetwarzania danych osobowych uczestników badania. Agencja badawcza przetwarza powierzone dane osobowe na podstawie art. 28 RODO tj. w oparciu o zawartą umowę powierzenia z Klientem.

17.4. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Badania na internetowych panelach konsumenckich

Obowiązek informacyjny spełniany jest wobec osoby, której dane dotyczą na etapie rejestracji oraz tworzenia konta uczestnika w panelu internetowym (jednym z warunków utworzenia konta w panelu internetowym jest potwierdzenie zapoznania się z treścią obowiązku informacyjnego).

Ankiety wyświetlane w zasobach Internetu (np. *pop-ups*)

Obowiązek informacyjny spełniany jest przez Agencje badawcze przy pierwszym kontakcie z Respondentem, którym jest wysłanie zaproszenia do udziału w badaniu.

Badania CAWI z użyciem baz danych

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.5. Kodeksu („Obowiązek informacyjny"), obowiązek informacyjny spełniany jest przez Agencje badawcze przy pierwszym kontakcie z Respondentem, którym jest wysłanie zaproszenia do udziału w badaniu.

17.5. Okres przechowywania danych osobowych

Jeżeli w ramach realizacji badania prowadzonego za pośrednictwem Internetu Agencja badawcza występuje w roli administratora, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2., akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

Jeżeli w ramach realizacji badania prowadzonego za pośrednictwem Internetu Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

17.6. Udostępnienie wyników badań

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w Rozdziale 6. Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych") , agencje badawcze co do zasady nie udostępniają danych osobowych Respondentów badań internetowych Klientom , a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania wraz z wynikami, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych Respondentów.

Dane osobowe uczestników badań internetowych mogą być udostępnione Klientowi, wyłącznie za uprzednią, odrębną - od zgody na udział w badaniu - zgodą na takie udostępnienie wyrażoną przez Respondenta.

Rozdział 18. Badania z udziałem dziecka (panel internetowy)

18.1. Sposób realizacji badania

Agencje badawcze prowadząc badania z udziałem dziecka (panel internetowy), stosują m.in. następujące zasady:

- najważniejsze jest dobro dzieci i młodzieży – udział w wywiadzie nie może stać się dla nich powodem do niepokoju ani nie może wyrządzić im żadnej szkody;
- rodzice lub dowolne osoby pełniące rolę opiekuna dziecka lub młodej osoby biorącej udział w projekcie badawczym muszą mieć pewność, że bezpieczeństwo młodego Respondenta, a także przestrzeganie jego praw i interesów zostało w pełni zagwarantowane;
- organy władz oraz ogół społeczeństwa muszą mieć pewność, że wszystkie badania z udziałem dzieci i młodzieży są realizowane zgodnie z najwyższymi standardami etycznymi i że nie ma mowy o żadnych nadużyciach w stosunku do uczestniczących w nich dzieci i młodzieży.

18.2. Podstawa prawna przetwarzania danych

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.1. Kodeksu („Rola Agencji badawczej w procesie przetwarzania danych osobowych", w badaniu z udziałem dziecka (panel internetowy) Agencja badawcza co do zasady występuje w roli administratora. Podstawę prawną przetwarzania danych osób małoletnich, to jest osób poniżej 18 roku życia, stanowi zawarta umowa – tj. art. 6 ust. 1 lit. b) RODO.

Skuteczne zawarcie umowy przez osobę z ograniczoną zdolnością do czynności prawnych tzn. osobę, która ukończyła 13 lat, ale nie ukończyła 18 roku życia, regulują przepisy Kodeksu cywilnego. Przede wszystkim są to art. 17 i art. 20 Kodeksu cywilnego[11]. Zgoda (zezwolenie) przedstawiciela ustawowego na zawarcie umowy przez osobę małoletnią w rozumieniu Kodeksu cywilnego nie jest zgodą w rozumieniu RODO. Podstawą przetwarzania jest zawarcie i wykonanie umowy, której stronami są małoletni (reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego) oraz Agencja badawcza.

Mając na uwadze okoliczność, że przystąpienie do panelu internetowego przez małoletniego Respondenta nie należy do umów powszechnie zawieranych i nie dotyczy bieżących spraw życia codziennego, zgodnie z art. 17 Kodeksu cywilnego, aby małoletni Respondent zawarł ważną umowę z Agencją badawczą (poprzez akceptację regulaminu panelu internetowego), potrzebna jest zgoda (zezwolenie) jego przedstawiciela ustawowego (odpowiednio rodzica lub opiekuna prawnego).

W przypadku paneli internetowych kontakt z dzieckiem, następuje za pośrednictwem przedstawiciela ustawowego, który jest głównym panelistą lub przedstawiciele ustawowi są proszeni o potwierdzenie zgody (zezwolenia), za pomocą e-mailowego lub pisemnego (wysłanego pocztą tradycyjną) oświadczenia, zawierającego dane przedstawiciela ustawowego wraz z jego podpisem pod oświadczeniem, w którym wyraża zgodę aby dziecko zostało panelistą. Do czasu otrzymania przez Agencje badawcze powyższego potwierdzenia, do małoletniego panelisty nie wysyła się zaproszenia do udziału w badaniu.

18.3. Spełnienie obowiązku informacyjnego

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w pkt 2.2. Kodeksu („Obowiązek informacyjny"), mając na uwadze fakt, że w przypadku osób małoletnich akceptacja udziału małoletniego Respondenta w badaniu wyrażana jest przez rodzica (opiekuna prawnego), to w stosunku do niego powinien zostać spełniony obowiązek informacyjny. Dodatkowo Agencja zobowiązana jest przekazać odrębną

[11] Art. 17 k.c. [Zgoda przedstawiciela ustawowego] Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Art. 20 k.c. [Umowy w drobnych sprawach] Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego.

klauzulę informacyjną dla małoletniego panelisty, która powinna być sformułowana tak jasnym i prostym językiem, by dziecko mogło ją bez trudu zrozumieć.

18.4. Okres przechowywania danych osobowych

Jeżeli w ramach realizacji badania z udziałem dziecka Agencja badawcza występuje w roli administratora, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Agencje badawcze ustalają okres przechowywania danych osobowych dla każdego celu przetwarzania danych osobowych, przy uwzględnieniu zasad wskazanych w części I, Rozdziale 2.2. akapicie „Ograniczenie przechowywania danych" Kodeksu.

Jeżeli w ramach realizacji badania z udziałem dziecka Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego, dane osobowe Respondentów są przechowywane przez Agencje badawcze w formie umożliwiającej identyfikację Respondentów przez okres wynikający z umowy powierzenia.

18.5. Udostępnienie wyników badań

Z zastrzeżeniem uwag wskazanych w Rozdziale 6. Kodeksu („Udostępnienie danych osobowych"), Agencje badawcze nie udostępniają danych osobowych małoletnich Respondentów Klientom, a przekazują im wyłącznie zbiorcze raporty z przeprowadzonego badania, które po przeprowadzonym procesie Anonimizacji nie zawierają danych osobowych.

Dane osobowe małoletniego Respondenta nie mogą być udostępnione Klientowi.

Część III: Pozostałe zagadnienia

Rozdział 19. Przystąpienie do Kodeksu

Każda agencja badawcza posiadająca siedzibę i prowadząca działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może przystąpić do Kodeksu, zobowiązując się w ten sposób do jego przestrzegania. Do Kodeksu przystąpić mogą nie tylko agencje badawcze będące członkami OFBOR, ale również inne prywatne Agencje badawcze lub podmioty realizujące określone badania wskazane w Kodeksie na zlecenie Agencji badawczych, posiadające siedzibę i prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Agencja, która przystąpiła do Kodeksu publikuje link do Kodeksu na swojej stronie internetowej. Publikuje tam także informację o przystąpieniu do Kodeksu.

Przystąpienie do Kodeksu jest dobrowolne.

Aby przystąpić do Kodeksu, należy złożyć do OFBOR (Biura Zarządu Organizacji Firm Badania Opinii i Rynku, ul. Szarotki 11, 02 - 609 Warszawa) pisemne oświadczenie o woli i deklarowanej gotowości przystąpienia do Kodeksu, zgodnie z zasadami reprezentacji wnioskującej Agencji badawczej. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3 do Kodeksu.

OFBOR po pozytywnym wyniku kompleksowej kontroli wstępnej w Agencji, dokonanej przez podmiot monitorujący (procedura opisana poniżej) wpisuje Agencję na listę podmiotów stosujących Kodeks. OFBOR prowadzi listę podmiotów, które przystąpiły do stosowania Kodeksu. Lista, wraz z treścią złożonego oświadczenia o przystąpieniu jest jawna i publikowana na stronie internetowej OFBOR.

Lista podmiotów stosujących Kodeks publikowana jest również na stronie internetowej podmiotu monitorującego.

Rozdział 20 Monitorowanie Kodeksu

20.1. Rola podmiotu monitorującego

Podmiotem monitorującym przestrzeganie Kodeksu może być wyłącznie podmiot, który został powołany przez OFBOR i uzyskał akredytację Organu nadzorczego konkretnie do monitorowania niniejszego Kodeksu, po wykazaniu spełnienia przesłanek określonych w art. 41 ust. 1 i 2 RODO.

Do zadań podmiotu monitorującego należy:

- dokonywanie kontroli wstępnej Agencji opisanej w Rozdziale 20.2. poniżej;
- dokonywanie bieżącego monitorowania stosowania Kodeksu, nie rzadziej niż raz w roku oraz wtedy, kiedy pozyska informację o możliwym naruszeniu przez Agencję postanowień Kodeksu; może to obejmować: udostępnienie przez Agencję dokumentów lub informacji dotyczących przetwarzania danych osobowych lub przeprowadzenie czynności kontrolnych na zasadach opisanych w Rozdziale 20.2 poniżej;
- rozpatrywanie skarg na naruszenie Kodeksu lub sposób wdrożenia Kodeksu przez Agencje badawcze w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od daty jej złożenia;
- podejmowanie działań związanych ze stwierdzeniem naruszeń Kodeksu przez Agencje, w tym zawieszenie lub wykluczenie Agencji z listy członków Kodeksu, zgodnie z Rozdziałem 20.5 Kodeksu;
- informowanie raz do roku Organu nadzorczego o wszelkich działaniach prowadzonych przez niego w odniesieniu do Kodeksu (sprawozdanie roczne). Sprawozdanie roczne obejmuje: listę członków Kodeksu, liczbę Agencji, które przystąpiły do Kodeksu w ciągu ostatnich 12 miesięcy, ze wskazaniem, która z Agencji przystąpiła do Kodeksu ponownie po czasowym zawieszeniu, wykluczeniu lub wycofaniu się, liczbę Agencji, które zostały czasowo zawieszone, wykluczone lub wycofały się z Kodeksu w ciągu ostatnich 12 miesięcy, liczbę skarg, które wpłynęły do podmiotu monitorującego, wskazanie najczęściej pojawiających się i najważniejszych problemów w treści skarg i sposobów ich załatwienia, w tym terminy (średnia), informacje o audytach przeprowadzonych w następstwie stwierdzenia naruszenia Kodeksu, decyzje dotyczące działań podejmowanych w przypadku naruszenia Kodeksu przez Agencję, wnioski z przeglądu Kodeksu bądź audytów;
- dokonywanie okresowego przegląd funkcjonowania Kodeksu, na zasadach określonych w Rozdziale 20.6 Kodeksu.

Szczegółowy podział zadań i obowiązków oraz zakres odpowiedzialności podmiotu monitorującego oraz OFBOR zawiera umowa zawarta pomiędzy OFBOR, a podmiotem monitorującym. Treść ww. umowy zostanie udostępniona przez OFBOR Agencjom przystępującym do stosowania Kodeksu. Umowa cywilnoprawna zawarta pomiędzy stronami regulować będzie w szczególności następujące kwestie:

- oświadczenia i gwarancje stron mające na celu uregulowanie zarządzaniem ryzykiem w odniesieniu do bezstronności i niezależności pomiotu monitorującego;
- zobowiązania podmiotu monitorującego do powstrzymania się od wszelkich czynności mogących skutkować konfliktem interesów;
- określenie procedur, które podmiot monitorujący zobowiązany będzie posiadać, o których mowa w art. 41 ust. 2 pkt b i c RODO;
- zasady pobierania i wysokość opłaty ponoszonej przez Agencję na rzecz podmiotu monitorującego (opłata za monitorowanie zgodności przestrzegania Kodeksu). Wysokość opłaty i zasady jej pobierania są komunikowane Agencjom przed złożeniem wniosku o przystąpienie do Kodeksu.

20.2. Kontrola wstępna i bieżące monitorowanie

Podmiot monitorujący obligatoryjnie przeprowadza kompleksową wstępną kontrolę w Agencji badawczej przed decyzją o wpisaniu Agencji na listę podmiotów stosujących Kodeks.

Podmiot monitorujący zajmuje się również bieżącym monitorowaniem stosowania Kodeksu przez Agencje.

Zarówno kontrola wstępna, jak i bieżące monitorowanie może mieć również formę zdalną.

Podmiot monitorujący przeprowadza kontrolę lub bieżące monitorowanie w sposób szczegółowo opisany w procedurach, o których mowa w art. 41 ust. 2 pkt b i c RODO, jednakże z zachowaniem co najmniej poniższych wymogów:

- przynajmniej na 7 dni roboczych przed podjęciem kontroli, podmiot monitorujący zobowiązany jest poinformować Agencję badawczą o dacie planowanej kontroli;
- przed przystąpieniem do kontroli podmiot monitorujący lub jego przedstawiciele okazują kontrolowanej Agencji badawczej:

(a) upoważnienie do przeprowadzenia kontroli zawierające co najmniej imię, nazwisko, numer i serię dokumentu tożsamości przedstawiciela podmiotu monitorującego w oryginale;

(b) kopię certyfikatu akredytacyjnego wydanego przez Organ nadzorczy, o którym mowa w art. 31 UODO;

- kontrolowana Agencja badawcza zapewnia podmiotowi monitorującemu dostęp do wszelkich pomieszczeń, w których ma miejsce przetwarzanie danych osobowych, systemów komputerowych i dokumentacji w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli oraz udziela niezbędnych informacji i wyjaśnień podmiotowi monitorującemu;
- kontrolowana Agencja badawcza oddelegowuje jednego pracownika do dyspozycji podmiotu monitorującego na czas kontroli;
- podmiot monitorujący (oraz jego przedstawiciele) przy wykonywaniu czynności kontrolnych prowadzą kontrolę w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko zakłócenia pracy Agencji badawczej oraz zachować w tajemnicy wszelkie informacje mogące stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa kontrolowanej Agencji badawczej;
- kontrola jest przeprowadzana w dni robocze; od poniedziałku do piątku; w godzinach od 09:00 do 17:00;
- kontrola trwa maksymalnie 7 dni;
- z przeprowadzonej kontroli, podmiot monitorujący sporządza protokół, który przedstawia kontrolowanej Agencji badawczej;
- kontrolowana Agencja badawcza ma prawo wnieść zastrzeżenia i uwagi do protokołu kontroli w terminie 7 dni od przedstawienia jej protokołu;
- w razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa powyżej, podmiot monitorujący zobowiązany jest je zbadać, a w przypadku stwierdzenia zasadności zastrzeżeń - zmienić lub uzupełnić odpowiednią część protokołu;
- podmiot monitorujący podpisuje protokół w dwóch egzemplarzach; jeden z nich jest przesyłany do kontrolowanej Agencji badawczej;
- podmiot monitorujący zawiadamiania OFBOR o wynikach kontroli, wydając pisemne potwierdzenie, że Agencja postępuje zgodnie z Kodeksem i może zostać wpisana na listę podmiotów stosujących Kodeks lub na niej pozostać.

20.3. Dopuszczalność złożenia skargi na Agencję, która nie przestrzega Kodeksu lub nieprawidłowo go wdrożyła

Każda osoba może złożyć do podmiotu monitorującego skargę na Agencję badawczą, dotyczącą naruszenia Kodeksu lub sposobów jego wdrożenia. OFBOR zamieszcza na swojej stronie

internetowej informację o możliwości złożenia skargi na Agencję, która nie przestrzega Kodeksu do podmiotu monitorującego, wskazując dane kontaktowe podmiotu monitorującego.

Każda Agencja wpisana na listę podmiotów stosujących Kodeks zobowiązana jest do publikacji na swojej stronie internetowej informacji o możliwości i sposobie złożenia do podmiotu monitorującego skargi na nią, w związku z naruszeniem postanowień Kodeksu.

Podmiot monitorujący określa szczegółowe zasady rozpatrywania skarg (w tym sposób wnoszenia, zasady prowadzenia rejestru skarg oraz sposób powiadamiania Organu nadzorczego o podjętych działaniach w związku ze skargami) i przekazuje Agencjom, a te umieszczają te informacje na swoich stronach internetowych. Podmiot monitorujący tworzy procedurę rozpatrywania skarg i udostępnia ją publicznie w celu umożliwienia skarżącym i Agencjom jej zrozumienia i postępowania zgodnie z jej zasadami.

20.4. Dopuszczalność złożenia skargi na podmiot monitorujący

Możliwe jest także złożenie skargi na podmiot monitorujący w związku z niewywiązywaniem się tego podmiotu ze swoich zadań i obowiązków. Skargę na ww. podmiot składa się do samego podmiotu monitorującego, który następnie rozpatruje ją w oparciu o publicznie dostępną procedurę rozpatrywania skarg, z wyłączeniem personelu podmiotu monitorującego, który jest zaangażowany w realizację zadań i obowiązków, których dotyczy skarga. Na rozstrzygnięcie podmiotu monitorującego przysługuje skarga do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

20.5. Rozpatrywanie skarg na naruszenie Kodeksu lub sposób jego wdrożenia

W przypadku złożenia skargi na Agencję badawczą podmiot monitorujący w pierwszej kolejności podejmuje próbę polubownego rozstrzygnięcia sporu pomiędzy skarżącym a Agencją badawczą. Na czas trwania postępowania polubownego, rozpatrywanie skargi zostaje zawieszone.

W razie powzięcia informacji o naruszeniu postanowień Kodeksu lub przypadku, gdy próba polubownego rozstrzygnięcia sporu pomiędzy skarżącym a Agencją nie przyniosła efektu, podmiot monitorujący, wzywa Agencję do złożenia wyjaśnień w terminie 14 dni, wskazując na uchybienia. W zależności od okoliczności konkretnej sprawy, podmiot monitorujący może:

- przeprowadzić czynności sprawdzające w Agencji;

- w razie stwierdzenia uchybień do czasu ich usunięcia, zawiesić Agencję jako podmiot który przystąpił do Kodeksu; w tym czasie zawieszona Agencja nie może powoływać się na stosowanie postanowień Kodeksu w celu wykazywania zgodności z RODO;
- zdecydować o skreśleniu Agencji z listy podmiotów stosujących Kodeks.

Decyzję o skreśleniu Agencji z listy podmiotów stosujących Kodeks podejmuje podmiot monitorujący w oparciu o stosowne procedury. Wskazane procedury powinny gwarantować Agencji możliwość odwołania się od decyzji podmiotu monitorującego dotyczących nałożonej na nią sankcji związanej ze stwierdzonymi uchybieniami. Skreślenie z listy podmiotów stosujących Kodeks uniemożliwia Agencji możliwość ponownego ubieganie się o przystąpienie do stosowania Kodeksu przez okres 2 lat od podjęcia decyzji o skreśleniu z ww. listy.

Podmiot monitorujący informuje skarżącego o wyniku rozpatrzenia jego skargi. Informacja ta powinna zawierać również możliwość złożenia przez skarżącego odwołania od rozstrzygnięcia podmiotu monitorującego. Odwołanie od rozstrzygnięcia składa się do podmiotu monitorującego, który następnie rozpatruje ją w oparciu o publicznie dostępną procedurę rozpatrywania skarg, z wyłączeniem personelu podmiotu monitorującego, który był zaangażowany w rozpatrywanie tej skargi.

OFBOR oraz podmiot monitorujący aktualizują listę Agencji stosujących Kodeks na swoich stronach internetowych wraz z informacją o utracie przez określoną Agencję badawczą statusu podmiotu stosującego Kodeks.

20.6. Przeglądy Kodeksu

OFBOR i podmiot monitorujący na wspólnych spotkaniach analizują stosowanie Kodeksu w praktyce przez Agencje badawcze oraz ewentualną konieczność zmiany Kodeksu lub jego rozszerzenia.

Spotkania odbywają się najczęściej raz na kwartał w siedzibie OFBOR, ale nie rzadziej niż raz na dwa lata.

W przypadku kiedy osoby, uprawnione do reprezentowania OFBOR są jednocześnie osobami uprawnionymi do reprezentowania Agencji badawczej stosującej Kodeks, celem uniknięcia potencjalnego konfliktu interesów Agencje badawczą reprezentuje pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników tejże Agencji badawczej. Spotkania odbywają się przy udziale co najmniej pięciu Agencji badawczych stosujących Kodeks oraz Respondentów. Informacja o planowanym

spotkaniu powinna być udostępniona przez OFBOR na stronie internetowej OFBOR co najmniej 7 dni przed spotkaniem, w celu umożliwienia zainteresowanym Respondentom udział w spotkaniu. Ilość miejsc na spotkaniu dla Respondentów jest ograniczona i wynosi 30 miejsc. O uczestnictwie w spotkaniu decyduje kolejność zgłoszeń.

OFBOR zamieszczając informację na stronie internetowej o planowanym spotkaniu, udostępnia kontaktowy adres e-mail, na który Respondenci będą mogli kierować swoje zgłoszenia.

Ze spotkania OFBOR sporządza podsumowanie, którego obligatoryjną częścią jest ocena zasadności ewentualnej zmiany lub rozszerzenia Kodeksu.

20.7. Zmiana lub rozszerzenie Kodeksu

Projekt zmiany lub rozszerzenia Kodeksu poprzedzony jest konsultacjami z zainteresowanymi podmiotami, analogicznymi jak przy tworzeniu niniejszego Kodeksu.

Projekt zmiany lub rozszerzenia Kodeksu następuje w drodze uchwały OFBOR.

Przyjęty projekt zmiany lub rozszerzenia Kodeksu w drodze uchwały OFBOR przedkłada Organowi nadzorczemu. Zmiana lub rozszerzenie Kodeksu może nastąpić wyłącznie pod warunkiem wydania przez Organ nadzorczy opinii o zgodności projektu zmiany lub rozszerzenia Kodeksu oraz formalnym zatwierdzeniu nowej treści Kodeksu w drodze decyzji administracyjnej przez Organ nadzorczy.

Zmiana lub rozszerzenie Kodeksu wchodzi w życie z chwilą wydania decyzji administracyjnej przez Organ nadzorczy.

Informacja o zmianie lub rozszerzeniu Kodeksu zostanie podana do wiadomości publicznej, poprzez umieszczenie jej na stronie internetowej OFBOR. Informacja zostanie również przesłana do wszystkich Agencji, które znajdują się na liście podmiotów stosujących Kodeks.

Załączniki

1. Wzór umowy powierzenia, w której Agencja badawcza występuje w roli podmiotu przetwarzającego, a Klient w roli administratora;
2. Wzór klauzuli informacyjnej (z art. 13 i 14 RODO) oraz zgody na udostępnienie danych przez Agencję badawczą na rzecz zleceniodawcy badania;
3. Wzór oświadczenia o woli i deklarowanej gotowości przystąpienia do Kodeksu.

Załącznik nr 1 do Kodeksu

UMOWA POWIERZENIA PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

zawarta w dniu [__] roku w [__] („**Umowa**")

pomiędzy

[_] z siedzibą w [_], przy ul. [_], wpisaną do Rejestru Stowarzyszeń przez Sąd Rejonowy [_], [_] Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: [_], REGON: [_], NIP: [_], kapitał zakładowy: [_] („**Administrator**"), reprezentowaną przez:
Pana/Panią _____ - Członka Zarządu/ Prezesa Zarządu oraz
Pana/Panią _____ - Członka Zarządu

a

[_] z siedzibą w [_], przy ul. [_], wpisaną do Rejestru Stowarzyszeń przez Sąd Rejonowy [_], [_] Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: [_], REGON: [_], NIP: [_], kapitał zakładowy: [_] („**Podmiot przetwarzający**"), reprezentowaną przez:
Pana/Panią _____ - Członka Zarządu/ Prezesa Zarządu oraz
Pana/Panią _____ - Członka Zarządu

zwanymi dalej osobno „**Stroną**", a razem „**Stronami**".

Preambuła

1. Administratora oraz Podmiot przetwarzający łączy współpraca biznesowa *[___]*. Podmiot przetwarzający posiada doświadczenie w przeprowadzeniu badań rynku i opinii, zaś Administrator jest zainteresowany wykonaniem określonych badań rynku i opinii względem osób, których dane przetwarza.
2. Administrator jest administratorem danych osobowych osób, którym zostanie wysłany link z ankietami do wypełnienia i które będą brały udział w badaniu przeprowadzanym przez Podmiot przetwarzający i oświadcza, że spełnił względem powyższych osób obowiązek informacyjny z art. 13 RODO.
3. Zważywszy na okoliczność, że przedmiotowa współpraca Stron wiąże się z przetwarzaniem przez Podmiot przetwarzający danych osobowych uczestników badania konieczne było zawarcie niniejszej Umowy, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („**RODO**").
4. Dotychczasowe ustalenia Stron dotyczące ochrony, przetwarzania i powierzania danych osobowych otrzymują następujące brzmienie:

§ 1
Przetwarzanie danych osobowych uczestników badania

1. Dla celów niniejszej Umowy, terminy i zdania w niej użyte mają znaczenie nadane im w RODO, z zastrzeżeniem sytuacji, gdy Umowa stanowi inaczej.

2. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa o ochronie danych osobowych, Administrator pełni funkcję administratora danych osobowych uczestników badania, które następnie przekazuje Podmiotowi przetwarzającemu w celu wykonania przez niego określonego badania rynku i opinii.
3. Na podstawie art. 28 ust. 3 RODO Administrator powierza Podmiotowi przetwarzającemu przetwarzanie danych osobowych uczestników badania w zakresie: imię, nazwisko, adres e-mail, numer telefonu oraz dane zebrane w trakcie wykonywania określonego badania rynku i opinii.
4. Celem przetwarzania danych przez Podmiot przetwarzający jest przeprowadzenie badania rynku i opinii i przekazanie Administratorowi raportu z badania.
5. Strony zgodnie oświadczają, że dane osobowe będą przetwarzane tylko na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).
6. Powierzone do przetwarzania dane osobowe będą przetwarzane przez Podmiot przetwarzający w sposób systematyczny w formie elektronicznej oraz w formie papierowej.
7. Powierzone do przetwarzania dane osobowe będą przetwarzane przez Podmiot przetwarzający przez okres niezbędny do przeprowadzenia badania rynku i opinii i przekazania Administratorowi raportu z wykonanego badania.
8. Podmiot przetwarzający przyjmuje do wiadomości, że dane osobowe powierzone do przetwarzania na mocy niniejszej Umowy stanowią informacje poufne, dlatego zobowiązuje się do zachowania ich w poufności przez osoby uprawnione do ich przetwarzania.
9. Podmiot przetwarzający zobowiązuje się:
    a) przestrzegać RODO i lokalnych regulacji wydanych na podstawie RODO,
    b) prowadzić rejestr kategorii czynności przetwarzania dokonywanych w imieniu Administratora zgodnie z art. 30 ust. 2-4 RODO,
    c) przetwarzać dane osobowe wyłącznie w celach wskazanych przez Administratora oraz na warunkach przez niego określonych,
    d) nie ujawniać, nie przekazywać, nie udostępniać, nie prowadzić sprzedaży oraz nie wykorzystywać danych osobowych dla celów komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Administratora. Wskazana zgoda nie stanowi podstawy prawnej w rozumieniu RODO do ujawnienia, przekazania, udostępnienia, sprzedaży oraz wykorzystywania danych osobowych do celów komercyjnych, pozyskanych przez Administratora w celu realizacji badania rynku,
    e) zapewnić, by osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych zobowiązały się do zachowania tajemnicy,
    f) w okresie obowiązywania niniejszej Umowy, uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych i różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze zagrożenia, wdrożyć i stosować wszystkie odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, aby zapewnić poziom bezpieczeństwa danych osobowych odpowiadający temu ryzyku, w szczególności podejmować wszelkie środki wymagane na mocy art. 32 RODO,
    g) nie powierzać przetwarzania danych osobowych w całości lub części podwykonawcom bez uprzedniej pisemnej zgody Administratora. Aby uzyskać zgodę Administratora na korzystanie z usług podwykonawcy(-ów), Podmiot przetwarzający przekaże w pierwszej kolejności wszystkie istotne informacje dotyczące podwykonawcy(-ów), a w szczególności:
        i. nazwę i firmę przedsiębiorcy,

ii. opis usług stanowiących przedmiot outsourcingu,

iii. kraj, w którym podwykonawca ma swoją siedzibę oraz w którym świadczone są usługi stanowiące przedmiot outsourcingu, w szczególności, miejsce(-a) przetwarzania danych osobowych,

w celu umożliwienia Administratorowi podjęcia decyzji o wyrażeniu lub niewyrażeniu zgody na dalsze powierzenie danych osobowych. Każdy nowy upoważniony podwykonawca zobowiązuje się do świadczenia usług pod nadzorem Administratora oraz z zastrzeżeniem odpowiedzialności Podmiotu przetwarzającego z tytułu powyższego,

h) Podmiot przetwarzający zobowiązuje się do zawarcia z każdym upoważnionym podwykonawcą umowy, w której strony określą:

i. że podwykonawca zobowiązuje się do przestrzegania takich samych obowiązków związanych z ochroną danych jak obowiązki nałożone w niniejszej Umowie na Podmiot przetwarzający,

ii. obowiązek wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych,

iii. obowiązek przestrzegania instrukcji Administratora dotyczących przetwarzania danych osobowych w związku z wykonywaniem usług w sposób opisany w niniejszej Umowie. Podmiot przetwarzający będzie ponosić wyłączną odpowiedzialność wobec Administratora za prawidłowe wykonywanie swoich obowiązków i obowiązków nałożonych na jego upoważnionych podwykonawców,

i) nie przekazywać danych osobowych do krajów spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz nie udzielać dostępu do nich w takich krajach bez uprzedniej pisemnej zgody Administratora. W przypadku przekazywania danych osobowych do kraju, którego przepisy prawa nie zostały uznane przez Komisję Europejską za zapewniające odpowiedni poziom ochrony w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa o ochronie danych osobowych, Podmiot przetwarzający zobowiązany jest zawrzeć z odbiorcą danych umowę o przekazanie danych, zawierającą standardowe klauzule umowne określone w decyzji przez Komisję Europejską,

j) zapewnić, że jego pracownicy, przedstawiciele i podwykonawcy bądź jakiekolwiek osoby działające w jego imieniu i posiadające dostęp do danych osobowych posiadają stosowne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, przestrzegają obowiązków Podmiotu przetwarzającego wynikających z niniejszej Umowy, zostały pouczone o zasadach ochrony danych osobowych i przetwarzają je zgodnie z Umową,

k) informować Administratora bez zbędnej zwłoki i nie później niż w ciągu 7 dni o:

i. wszelkich żądaniach sądów, organów administracji lub organów rządowych bądź żądaniach wynikających z przepisów prawa, regulacji, wezwań lub innych procedur administracyjnych lub prawnych bądź z urzędowych lub nieurzędowych zapytań agencji rządowych lub administracyjnych, chyba, że zakaz zawiadomienia Administratora wynika z przepisów prawa,

ii. wszelkich żądaniach lub zgłoszeniach osób, których dane dotyczą, związanych z wykonywaniem przez nie praw określonych w obowiązujących przepisach prawa o ochronie danych osobowych,

l) zapewnić, że jego upoważnieni podwykonawcy bezzwłocznie przekażą żądania lub zgłoszenia, o których mowa powyżej Podmiotowi przetwarzającemu, który następnie przekaże je Administratorowi bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 3 dni od otrzymania takiego żądania od podwykonawcy,

m) nie udzielać bezpośrednio odpowiedzi na żądania, o których mowa powyżej, chyba że Administrator zwróci się o powyższe i stosować się do instrukcji Administratora dotyczących takich żądań lub zgłoszeń. Strony uzgadniają również, że żaden z podwykonawców Podmiotu przetwarzającego nie będzie udzielać bezpośrednio odpowiedzi osobom, których dane dotyczą,

n) nie przechowywać danych osobowych przez okres dłuższy niż okres przechowywania danych określony w § 1 ust. 7 Umowy oraz w każdym przypadku zakończyć przetwarzanie danych po rozwiązaniu niniejszej Umowy, z zastrzeżeniem postanowień określonych w § 1 ust. 16 Umowy.

10. W przypadku naruszenia ochrony danych osobowych, tj. naruszenia, jak również podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa prowadzącego do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych, Podmiot przetwarzający jest zobowiązany niezwłocznie po powzięciu wiadomości o takim zdarzeniu, jednak w każdym przypadku nie później niż w ciągu 48 godzin od powzięcia takiej wiadomości, poinformować Administratora o takim zdarzeniu oraz zapewnić pomoc i przekazać wszelkie dalsze informacje dotyczące tego zdarzenia, w szczególności informacje wskazane w ust. 11 poniżej.

11. W przypadku naruszenia ochrony danych osobowych lub podejrzenia naruszenia, o którym mowa powyżej, Podmiot przetwarzający zobowiązany jest:

    a) ustalić przyczynę zdarzenia,

    b) podjąć niezwłocznie wszelkie czynności mające na celu usunięcie negatywnych skutków zdarzenia i zabezpieczenie danych osobowych w sposób należyty przed dalszymi takimi zdarzeniami,

    c) zebrać wszystkie możliwe dane i dokumenty, które mogą pomóc w ustaleniu okoliczności wystąpienia zdarzenia i przeciwdziałaniu podobnym zdarzeniom w przyszłości i w tym celu współpracować z Administratorem na każdym etapie wyjaśniania sprawy, a w szczególności zobowiązany jest dostarczyć Administratorowi:

        i. opis charakteru naruszenia ochrony danych osobowych, w tym w miarę możliwości wskazać kategorie i przybliżoną liczbę osób, których dotyczy naruszenie oraz kategorie i przybliżoną liczbę rekordów danych osobowych, których dotyczy naruszenie,

        ii. opis możliwych konsekwencji naruszenia ochrony danych osobowych,

        iii. opis środków zastosowanych lub proponowanych w celu zaradzenia naruszeniu ochrony danych osobowych, w tym opis środków w celu zminimalizowania ewentualnych negatywnych skutków naruszenia.

12. Administrator zastrzega sobie prawo do weryfikacji obowiązków nałożonych na Podmiot przetwarzający i jego podwykonawców w zakresie przetwarzania danych osobowych poprzez przeprowadzanie audytów.

13. Podmiot przetwarzający zobowiązuje się współpracować z Administratorem przy audycie, w szczególności w drodze przekazywania wszystkich istotnych informacji i udzielania dostępu do wszelkich urządzeń, oprogramowania, danych, rejestrów, systemów informatycznych, itp. wykorzystywanych w celach świadczenia usług oraz, w szczególności, przetwarzania danych osobowych. Taki audyt ma na celu sprawdzenie przestrzegania przez Podmiot przetwarzający postanowień niniejszej Umowy, w tym wdrożonych środków w zakresie poufności i bezpieczeństwa.

14. Po wygaśnięciu Umowy lub jej wcześniejszym wypowiedzeniu z dowolnej przyczyny, w każdym czasie, Podmiot przetwarzający dokona na pierwsze żądanie Administratora i bez zbędnej zwłoki, zwrotu lub zniszczenia danych osobowych przetwarzanych przez Podmiot przetwarzający w imieniu

Administratora. Zwrot lub zniszczenie danych osobowych zostaną potwierdzone protokołem podpisanym przez Strony.

§ 2
Postanowienia końcowe

1. Umowa została sporządzone w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze Stron.
2. Umowa zastępuje wszystkie wcześniejsze porozumienia Stron, zarówno pisemne, jak i ustne, dotyczące przepływów danych osobowych realizowanych w związku z przeprowadzeniem badania rynku i opinii.
3. Zmiany Umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

W imieniu Administratora :	W imieniu Podmiotu przetwarzającego:
_____	_____

Załącznik nr 2 do Kodeksu

KLAUZULA ZGODY RESPONDENTA NA UDOSTĘPNIENIE DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ AGENCJĘ BADAWCZĄ NA RZECZ PODMIOTU ZLECAJĄCEGO BADANIE

W związku z udziałem w badaniu [*nazwa, określenie badania*] („**Badanie**") przeprowadzanym przez [*nazwa i dane siedziby agencji badawczej, która przeprowadza badanie*] („**Agencja**") wyrażam zgodę na:

[_] udostępnienie przez Agencję moich danych osobowych pozyskanych w Badaniu [*należy wskazać zakres danych np. imienia, nazwiska, wizerunku utrwalonego na nagraniu z badania*] na rzecz zleceniodawcy badania [*należy wskazać nazwę i siedzibę klienta Agencji, która zleciła przeprowadzenie Badania*] („**Zleceniodawca**") w celu umożliwienia Zleceniodawcy weryfikacji dostarczonych przez Agencję wyników Badania.

_____	_____
Miejscowość i data	Czytelny podpis Respondenta

INFORMACJA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ AGENCJĘ ZWIĄZANA Z UDOSTĘPNIENIEM DANYCH OSOBOWYCH RESPONDENTA ZLECENIODAWCY BADANIA

1. Administratorem Pani / Pana danych osobowych jest [*nazwa Agencji*] z siedzibą w [*siedziba Agencji*].
2. Administrator powołał Inspektora Ochrony Danych, z którym można skontaktować się pod adresem e-mail: [*adres e-mail IOD]* lub pisemnie pod ww. adresem siedziby Administratora z dopiskiem „Inspektor Ochrony Danych".
3. Pani/ Pana dane osobowe uzyskane przez Agencję w trakcie Badania zostaną udostępnione przez Agencję na rzecz Zleceniodawcy, w celu umożliwienia Zleceniodawcy weryfikacji dostarczonych przez Agencję wyników Badania. Podstawą udostępnienia Pani/Pana danych osobowych stanowi art. 6 ust. 1 lit. a RODO, tj. zgoda osoby, której dane dotyczą.
4. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych będzie Zleceniodawca, po uprzednim wyrażeniu przez Panią/Pana zgody na udostępnienie Zleceniodawcy przez Agencję Pani/Pana danych osobowych oraz organy państwowe uprawnione do przetwarzania danych na podstawie przepisów prawa.
5. Pani/Pana dane osobowe Agencja przechowuje dla celów związanych z realizacją Badania. W tym zakresie obowiązek informacyjny Agencji został spełniony względem Pani/Pana w odrębnej klauzuli informacyjnej przedstawionej Pani/Panu przed zdecydowaniem się przez Panią/Pana udział w Badaniu.
6. Podanie danych osobowych w celu ich udostępnienia na rzecz Zleceniodawcy jest dobrowolne i nie jest warunkiem koniecznym aby wziąć udział w Badaniu.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą przetwarzane poza EOG.
8. Przysługują Pani/Panu następujące prawa:
   - Prawo do żądania dostępu do treści danych osobowych;
   - Prawo do sprostowania: jeżeli uważa Pani/ Pan, że dane osobowe są niedokładne lub niekompletne, może Pani/ Pan domagać się wprowadzenia odpowiednich zmian do swoich danych osobowych;
   - Prawo do usunięcia: może Pani/ Pan zażądać usunięcia swoich danych osobowych;
   - Prawo do ograniczenia przetwarzania: może Pani/ Pan poprosić o ograniczenie przetwarzania swoich danych osobowych;
   - **Prawo do wycofania zgody: jeżeli wyraził/a Pan/Pani zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych, może ją Pan/Pani w każdym czasie wycofać**, z zastrzeżeniem że wycofanie zgody nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem;
   - Prawo do przenoszenia danych: jeżeli jest to zgodne z prawem, może Pani/ Pan domagać się, aby przekazane nam dane osobowe zostały zwrócone lub przekazane osobie trzeciej.

   Agencja dokłada najwyższych starań, by zapewnić Pani/ Panu najpełniejszą ochronę danych osobowych zgodnie z przepisami obowiązującego prawa. Jeśli mimo to uzna Pani/ Pan, że przetwarzamy Pani/ Pana dane osobowe niezgodnie z prawem, przysługuje Pani/ Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzoru, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
9. Więcej informacji na temat tego, jak Agencja przetwarzana Pani/Pana dane osobowe znajduje się na naszej stronie internetowej: _____.

INFORMACJA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH PRZEZ ZLECENIODAWCĘ BADANIA ZWIĄZANA Z UDOSTĘPNIENIEM MU PRZEZ AGENCJĘ DANYCH OSOBOWYCH RESPONDENTA

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest *[nazwa Zleceniodawcy]* z siedzibą w [*siedziba Zleceniodawcy]*.
2. Administrator powołał Inspektora Ochrony Danych, z którym można skontaktować się pod adresem e-mail: [*adres e-mail IOD*] lub pisemnie pod adresem ww. siedziby Administratora z dopiskiem „Inspektor Ochrony Danych".
3. Otrzymaliśmy Pani/Pana dane od Agencji badawczej: *[nazwa i siedziba Agencji]*.
4. Administrator przetwarza Pani/Pana dane osobowe uzyskane w trakcie Badania przeprowadzanego przez Agencję w celu weryfikacji dostarczonych przez Agencję wyników Badania. Podstawą przetwarzania danych osobowych we wskazanym wyżej celu jest art. 6 ust. 1 lit. a RODO, tj. zgoda osoby, której dane dotyczą.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych są podmioty przetwarzające je na zlecenie Administratora takie jak_____, przy czym ww. podmioty przetwarzają dane na podstawie umów powierzenia zawartych z Administratorem i wyłącznie zgodnie z jego poleceniami. Odbiorcami danych mogą być również organy państwowe uprawnione do przetwarzania danych na podstawie przepisów prawa.
6. Pani/Pana dane osobowe administrator przechowuje przez okres niezbędny do przeprowadzenia weryfikacji raportu z badania przygotowanego i dostarczonego administratorowi przez Agencję tj. przez okres _____.
7. Podanie danych osobowych i udzielenie zgody na udostępnienie Pani/Pana danych osobowych Administratorowi przez Agencję jest dobrowolne.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przetwarzane poza EOG.
9. Przysługują Pani/Panu następujące prawa:
   - Prawo do żądania dostępu do treści danych osobowych;
   - Prawo do sprostowania: jeżeli uważa Pani/ Pan, że dane osobowe są niedokładne lub niekompletne, może Pani/ Pan domagać się wprowadzenia odpowiednich zmian do swoich danych osobowych;
   - Prawo do usunięcia: może Pani/ Pan zażądać usunięcia swoich danych osobowych;
   - Prawo do ograniczenia przetwarzania: może Pani/ Pan poprosić o ograniczenie przetwarzania swoich danych osobowych;
   - **Prawo do wycofania zgody: jeżeli wyraził/a Pan/Pani zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych, może ją Pan/Pani w każdym czasie wycofać**, z zastrzeżeniem że wycofanie zgody nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem;
   - Prawo do przenoszenia danych: jeżeli jest to zgodne z prawem, może Pani/ Pan domagać się, aby przekazane nam dane osobowe zostały zwrócone lub przekazane osobie trzeciej.

   Administrator dokłada najwyższych starań, by zapewnić Pani/ Panu najpełniejszą ochronę danych osobowych zgodnie z przepisami obowiązującego prawa. Jeśli mimo to uzna Pani/ Pan, że przetwarzamy Pani/ Pana dane osobowe niezgodnie z prawem, przysługuje Pani/ Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzoru, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
10. Więcej informacji na temat tego, jak Administrator przetwarzana Pani/Pana dane osobowe znajduje się na naszej stronie internetowej: _____.

Załącznik nr 3 do Kodeksu

[miejscowość] dn. [_data_]

WZÓR OŚWIADCZENIA AGENCJI BADAWCZEJ O WOLI I DEKLAROWANEJ GOTOWOŚCI AGENCJI PRZYSTĄPIENIA DO STOSOWANIA KODEKSU

Nazwa agencji badawczej:

Adres siedziby agencji badawczej:

Numer Krajowego Rejestru Sądowego:

Działając na podstawie rozdziału 19 Kodeksu dotyczącego przetwarzania danych osobowych przez prywatne agencje badawcze (**Kodeks**), sporządzonego na podstawie art. 40 RODO i zatwierdzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w dniu [__], oświadczam, że wyżej wskazana agencja badawcza, w której imieniu występuję, spełnia wszystkie wymagania nałożone na nią przez Kodeks i tym samym wnosi o przyjęcie jej do grona podmiotów stosujących Kodeks.

Podpis osoby upoważnionej do reprezentacji agencji badawczej

Załącznik do oświadczenia:

Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego na dzień złożenia oświadczenia.

[*dokument potwierdzający umocowanie do występowania w imieniu agencji badawczej*]